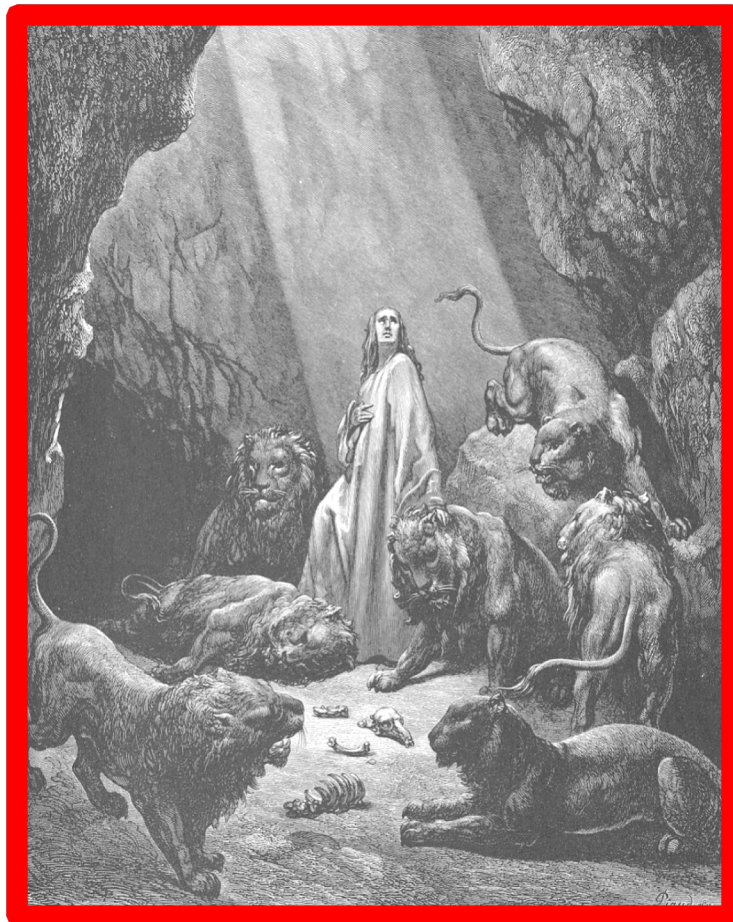

LA BÍBLIA DAU RÒSE
LO LIBRE DE DANIÉL

LA BIBLO DÓU ROSE
LOU LIBRE DE DANIÉ

Reviraduro de Ferdinand SIARL

Introduccion

Lo libre de Daniél de « La Bíblia dau Ròse » es una traduccion basada sus lo Codèx de Leningrad vers lo dialècte d'òc de lei Bocas dau Ròse. Es pas una òbra artistica, mai una traduccion que vòu comunicar au public dau siègle XXI çò que fuguèt escrich despuei fòrça siègles. Per aquò, esperam que siegue de bòn legir per lei lectors que que siegue sa varietat ò dialècte d'òc.

La partida en nòrma classica seguís lei preconsacions dau CLO (2007). La partida en nòrma mistralenca se basa sus leis escrichs de Frederic Mistral, principalament sa traduccion de la Genèsi, e lo diccionari de B. de La Tour d'Auvergne.

Una deis dificultats mai importantas a estat l'adaptacion de noms de personatges e de luòcs. S'a usat la fòrma populara sempre que n'i aviá, per exemple « Daniél ». Amb lei noms sensa una fòrma en lenga d'òc, s'a transcrich la fòrma ebrèa ò aramèa, per exemple « Abed-Nego ».

Lo tetragramaton « יהוה » , que representa lo nom personau de Dieu, s'a traduch sempre come « Jehovà », qu'es la fòrma mai usada despuei de siègles. Seria pas corrècte tradurre sistematicament un nom personau per un títol come « Eternau » ò « Sénher ».

Es possible de referenciar aquesta traduccion come « La Bíblia dau Ròse », ò « BdR-C » per la partida en nòrma classica, e « BdR-M » per la partida en nòrma mistralenca.

De segur, aquesta traduccion es pas perfècta e serà revisada sempre que siegue necessari.

Carles (Siarl) Ferdinand
Genier 2023

Introducioun

Lou libre de Danié de « La Biblo dóu Rose » es uno reviraduro basado sus lo Codex de Leningrad vers lou dialèite d'oc di Bouco dóu Rose. Es pas uno obro artistico, mai uno traducioun que vòu coumunicar au publi dóu siècle XXI en çò que fuguè escri despièi forço siècle. Pèr acò, esperan que siegue de bon legi pèr li leitour que que siegue sa varieta o dialèite d'oc.

La partido en normo classico seguís li preconsacioun dóu CLO (2007). La partido en normo mistralenco se baso sus lis escri de Frederic Mistral, principalamen sa reviraduro de la Genèsi, e lou diciounari de B. de La Tour d'Auvergne.

Uno di dificulta mai importante es esta l'asatacioun de noum de personage e de liò. S'ai usa la formo poululari sèmpe que n'i'avié, pèr eisèmple « Danié ». Emé li noum sènso uno formo en lengo d'oc, s'ai trascris la formo ebrévo o aramenco, pèr eisèmple « Abed-Negou ».

Lou tetragramatoun « יהוה » , que represènto lou noum persounau de Diéu, s'ai tradu sèmpe coume « Jehouva », qu'es la formo mai usado despièi de siècle. Serié pas courrèit de tradurre sistema-ticamen un noum persounau pèr un titre coume « Eternau » o « Segne ».

Es poussible de referencia aquesto reviraduro coume « La Biblo dóu Rose », o « B-d-R-C » pèr la partido en normo classico, e « B-d-R-M » pèr la partido en normo mistralenco.

De segur, aquesto reviraduro es pas perfèto e sara revisado sèmpe que siegue necessari.

Carle (Siarl) Ferdinand
Janvié 2023

Capítol 1

1 L'an tresen dau règne de Joaquim rèi de Juda, Nabucodonosòr rèi de Babilònia venguèt assetjar Jerusalèm. **2** E lo Sénher balhèt en sa man Joaquim, rèi de Juda, e quauqueis aisinas de l'ostau de Dieu que portèt au país de Senaar, a l'ostau de son diéu, e metèt leis aisinas dins lo depaus dau tresòr de son diéu.

3 Puei, lo rèi ordonèt Ashpenaz, lo cap dei foncionaris, que portèsse quauquei dei filhs d'Israèl de creis reiau ò de familha nòbla.

4 Devián èstre de joves sensa defaults, bèus, amb saviessa, conoissença e destriament, e capables de servir au rèi en lo palais. Devián estudiar la lenga e literatura dei caldèus. **5** E lo rèi leis assignèt una porcion quotidiana de manjar e de vin reiau pendent tres annadas. Dempuei se meterián au servici dau rèi.

6 Entre aquestei filhs, n'i aviá quauquei de Juda : Danièl, Ananias, Mishaèl e Azarias. **7** Mai lo cap dei foncionaris lei balhèt d'autrei noms. A Danièl li balhèt lo nom de Bautasar, an Ananias lo nom de Shadrac, a Mishaèl lo nom de Meshac, e an Azarias lo nom d'Abed-Nego.

8 Mai Danièl se decidèt en son còr de non devenir impur amb la porcion quotidiana de manjar e de vin reiau. Alora, demandèt permès dau cap dei foncionaris. **9** E Dieu faguèt que lo cap dei foncionaris fuguèsse favorable e benevolent.

10 E diguèt lo cap dei foncionaris a Danièl : « Ai paur de mon sénher lo rèi. Eu meteis a dich que devètz manjar e beure. Se vei que vòsta mina es pas tant bona come la mina deis autrei joves, mon cap serà en dangier. » **11** Alora, Danièl diguèt au gàrdia de Danièl, Ananias, Mishaèl e Azarias cargat per lo cap dei foncionaris : **12** « T'en pregue, fai un assai amb nautres pendent dètz jorns. Fai nos manjar de lieume e beure d'aigo. **13** E puei, compararàs nosta mina amb la mina deis autrei joves que manjan de la porcion dau manjar reiau, e veiràs que faire amb nautres. »

14 Lo gàrdia acceptèt donc e faguèt un assai amb elei pendent dètz jorns. **15** A la fin dei dètz jorns, avián melhor mina que totei leis autrei joves que manjavan de la porcion dau manjar reiau. **16** Alora, lo gàrdia garèt la porcion de manjar reiau e lo vin e lei balhèt de lieume. **17** Dieu balhèt an aquestei quatre joves conoissença e destriament

Chapitre 1

1 L'an tresen dóu règne de Jouachim rèi de Juda, Nabucoudounosor rèi de Babilouno venguèt assieja Jerusalèn. **2** E lou Segne baiè en sa man Jouachim, rèi de Juda, e quauquies eisino de l'oustau de Diéu que pourtè au país de Senaar, à l'oustau de soun diéu, e metè lis eisino dins lou depaus dóu tresor de soun diéu.

3 Pièi, lou rèi ourdounè Ashpenaz, lou cap di founcionàri, que pourtèsse quàuqui di fiéu d'Israèl de creïs reiau o de famiho noblo.

4 Devien èstre de jove sènso défaut, bèu, emé saviesso, counaissènço e judice, e capable de servi lou rèi en lou palais. Devien studia la lengo e literaturo di Caldeien. **5** E lou rèi lis assignè uno pourcioun quoutidiano dóu manja reiau e de soun vin pendent tres annado. Dempieï se meteguèroen au servici dóu rèi.

6 Entre aquèsti fiéu, n'i'avié quàuqui de Juda : Danié, Ananìo, Mishaèl e Azario. **7** Mai lou cap di founcionàri li baiè d'àutri noum. À Daniè ié baiè lou noum de Bautesar, à-n-Ananìo lou noum de Shadrac, à Misaèl lou noum de Meshac, e à-n-Azario lou noum d'Abed-Negou.

8 Mai Danié se decidè en soun cor de noun deveni impur emé la pourcioun quoutidiano dóu manja e de vin reiau. Alor, demandè permes dóu cap di founcionari. **9** E Diéu faguè que lou cap di founcionari fuguèsse favourable e benevoulèn.

10 E diguè lou cap di founcionàri à Danié : « Ai paur de moun segne lou rèi. Éu-meme a di que devès manja e béure. Se vèi que vosto mino es pas tant bono coume la mino dis àutri jove, moun cap sara en dangié. » **11** Alor, Danié diguè au gàrdi de Danié, Ananìo, Mishaèl e Azario, carga pèr lou cap di founcionàri : **12** « T'en pregue, fai un assai emé nautre pendent dès jour. Fai-nous manja liéume e béure aigo. **13** E pièi, coumpararas nosto mino emé la mino dis àutri jove que manjon de la pourcioun dóu manja reiau, e veiras que faire emé nautre. »

14 Alor, lou gàrdi acceptè e faguè un assai em'éli pendent dès jour. **15** À la fin di dès jour, avien meiuoro mino que tóuti lis àutri jove que manjavon de la pourcioun dóu manja reiau. **16** Alor, lou gàrdi garè la pourcioun dóu manja reiau e lou vin e ié baiè de liéume. **17** Diéu baiè à-n-aquèsti quatre jove counaissènço e judice en

en tota la literatura e la saviessa, e Danièl aviá la capacitat d'interpretar de visions e de songes.

18 A la fin de lo temps fixat, quand lo rèi diguèt que lei menèsson totei lei joves, lo cap dei foncionaris lei portèt davant eu. **19** Lo rèi parlèt amb elei e trobèt degun come Danièl, Ananias, Mishaèl e Azarias. E intrèron au servici dau rèi.

20 Quand lo rèi lei questionava sus de subjèctes que demanavan de la saviessa e de la conoissença, trobèt qu'èran detz còps melhors que totei lei magicians e devinaires de tot son reiaume.

21 Danièl restèt au servici dau rèi fins l'an premier dau rèi Cir.

Capítol 2

1 L'an segond de son règne, Nabucodonosòr aguèt mai que d'un pantai e se destorbèt e perdèt la sòm. **2** E lo rèi convoquèt lei magicians, lei devinaires, lei masc e lei caldèus perque li balhèsson d'interpretacions a sei pantalas, e alora venguèron davant dau rèi. **3** Lo rèi lei faguèt : « Ai agut un songe, e mon esperit es troblat per saupre son interpretacion. » **4** E respondegueron lei caldèus au rèi en aramèu : « Òu rèi, que visques per sempre. Cònta nos lo songe e t'en balharèm una interpretacion. »

5 Lou rèi respondeguet ei caldèus : « Ma decision es fèrma. Se non me contatz lo songe e son interpretacion, seretz talhats en pèças e vòsteis ostaus seràn fach una montanha de brossalha. »

6 Mai se me contatz lo songe e me'n balhatz una interpretacion, reçaupretz de ma man de presents, de donas e de grand onor. Alora, contatz me lo songe e balhatz me son interpretacion. »

7 Per lo segond còp, elei respondegueron : « Que lo rèi nos cònte son songe e nautres ne'n balharem l'interpretacion. »

8 Lo rèi lei respondeguet : « Sabe que cercatz de ganhar de tèms, car ai ja dich que ma decision es fèrma. **9** Se non m'explicatz lo songe, i aurà una senténcia per totei vautres. Avètz conspirat per me dire una messorga e me enganar fins que la situacion cambie. Alora, contatz me lo songe, e sauprai que podetz me balhar son interpretacion. »

10 Lei caldèus respondegueron au rèi : « Degun sus la tèrra podriá faire ço que lo rèi manda. Verai i a ges de grand rèi o mèstre que ague jamai demandat una tala causa a un magician, a un

touto la literaturo e la saviesso, e Danié avié la capacita d'interpreta de vesion e de soungé.

18 À la fin de lou tèms fissa, quand lou rèi diguèt que li menèsson tóuti li jouve, lou cap di founcionàri li poutè davans éu. **19** Lou rèi parlè em'éli e troubè degun coume Danié, Ananio, Mishaèl e Azario. E intrèron au servici dóu rèi. **20**

Quand lou rèi li questiounavo sus de sujèt que demandavon de la saviesso e de la counèissenço, troubè qu'èron dès cop meiour que tóuti li magician e devinaire de tout soun reiaume.

21 Danié restè au servici dóu rèi jusqu'à l'an proumié dóu rèi Cir.

Chapitre 2

1 L'an segound de soun règne, Nabucoudounosor aguè mai que d'un pantai e se destorbè e perdè la som. **2** E lou rèi counvouquè li magician, li devinaire, li masc e li Caldeien pèr que ié baièsson d'interpretacioun à si soungé. Alor, éli venguèron davans lou rèi. **3** Lou rèi faguè : « Ai agu un soungé, e moun esperit es troubla pèr saupre soun interpretacioun. » **4** E respoudegueron li Caldeien au rèi en aramean : « Hòu rèi, que visques pèr sèmpre. Conto-nous lou soungé e t'en baiaren uno interpretacioun. »

5 Lou rèi respoudegue i Caldeien : « Ma decisioun es fermo. Se noun me countas lou soungé e soun interpretacioun, sarés taia en pèço e vòstis oustau saran fa uno mountagno de broussaio. **6** Mai se me contas lou soungé e m'en baias uno interpretacioun, reçauprés de present, de douno e de grand ounour. Alor, countas-me lou soungé e baias-me soun interpretacioun. »

7 Pèr lou segound cop, éli respoudegueron : « Que lou rèi nous conto soun soungé e nautre n'en baiaren l'interpretacioun. »

8 E lou rèi li respoudegue : « Sabe que cercas de gagna de tèms, car ai ja di que ma decisioun es fermo. **9** Se noun m'esplicas lou soungé, i'aura uno senténci pèr tóuti vautre. Avès counspira pèr me dire uno messorgo e m'engana fin que la situacioun cambièsse. Alor, contas-me lou soungé, e sauprai que me poudès baia soun interpretacioun. »

10 Li Caldeien respoudegueron au rèi : « Degun sus la terro poudrié faire ço que lou rèi mando. Verai i'a ges de grand rèi o mèstre que ague jamai demanda uno talo causo à un magician, à un

devinaire ò a un caldèu. **11** Çò que demanda lo rèi es dificil, e n'i a pas degun que pòsque lo faire, levat dei dieus, que vivon pas entre lei mortaus. »

12 Per aquela rason, lo rèi venguèt terriblament furiós e ordonèt que tuèsson totei lei savis de Babilònia. **13** Alora, l'ordonança sortiguèt e començèt la matança dei savis. Tanben cercavan Danièl e sei companhons per lei tuar.

14 D'aquieu moment, Danièl parlèt amb prudéncia e saviessa an Ariòc, capitani de la garda dau rèi, que aviá sortit a tuar lei savis de Babilònia. **15** Li diguèt an Ariòc, capitani dau rèi : « Perqué es l'ordonança dau rèi tant dura ? » Alora, Ariòc expliquèt la situacion a Danièl. **16** Danièl anèt donc au rèi e li demandèt un pauc de temps per li balhar l'interpretacion.

17 Danièl anèt donc a son ostau e expliquèt la situacion a sei companhons Ananias, Mishaèl e Azarias, **18** e lei demandèt de pregar au Dieu dau cèu per compassion a prepaus d'aquest mistèri, per que Danièl e sei companhons non siguesson executats amb leis autrei savis de Babilònia.

19 Puei, lo secrèt fuguèt revelat a Danièl en una vision pendent la nuech. E Danièl benediguèt lo Dieu dau cèu. **20** E Danièl diguèt :

« Que lo nom de Dieu siegue lausat tota l'eternitat, car son sieuna la saviessa e lo poder.

21 Cambia de temps e d'epòcas, lèva de rèis e corona de rèis, balha de la saviessa ei savis e de la conoissença an aquelei qu'an de destriament.

22 Revela lei causas profundas e lei causas escondudas ; saup ço que i a dins lei tenèbras, e la lumiera resta amb eu.

23 A tu, Dieu de nòstei paires, te lause e te remercie, perque m'as balhat de saviessa e de poder. E ara, m'as fach conóisser ço que t'avèm demandat ; nos as fach conóisser ço que preocupa au rèi. »

24 Puei, Danièl intrèt a l'ostau d'Ariòc, qu'aviá reçauput l'òrdre de tuar lei savis de Babilònia. Venguèt e li diguèt : « Executes pas ges de savis de Babilònia ! Pòrta me davant dau rèi i ieu li balharai l'interpretacion. »

25 Alora, Ariòc se despachèt de portar Danièl davant dau rèi, e li diguèt : « Ai trobat un òme entre lei captius de Juda que farà saupre l'interpretacion au rèi. » **26** Lo rèi demandèt a Danièl, a quau li disián Bautasar : « Pòs tu me faire conóisser lo songe qu'ai vist e son interpretacion ? »

27 Danièl respondeguèt au rèi :

devinaire o à un Caldeien. **11** Ço que demando lou rèi es difficile, e n'i a pas degun que posque lo faire, leva di diéu, que vivon pas entre li mourtau »

12 Pèr aquelo rasoun, lou rèi venguèt terriblament furios e ourdounè que tuèsson tóuti li sàvi de Babilouno. **13** Alor, l'ourdounanço sourtiguèt e coumencè la matança di sàvi. Tambèn cercavon Danié e si coumpagnoun pèr li tua.

14 D'aquieu moumen, Danié parlè emé prudènci e saviesso à-n-Arioc, capitani de la gardo dóu rèi, que avié sourti à tua li sàvi de Babilouno. **15** Ié diguè en Arioc, capitani dóu rèi : « Perqué es l'ourdounanço dóu rèi tant duro ? ». Alor, Arioc espliquè la situacioun à Danié. **16** Danié anè dounc au rèi e ié demandè un pau de tèms pèr ié baia l'interpretacioun.

17 Danié anè dounc à soun oustau e espliquè la situacioun à si coumpagnoun Ananio, Mishaèl e Azario. **18** Ié demandè de prega au Diéu dóu cèu pèr coumpassioun à prepaus d'aqueste mistèri, pèr que Danié e si coumpagnoun noun siegon eisecuta emé lis àutri sàvi de Babilouno.

19 Pièi, lou secrèt fuguèt revela à Danié en uno vesiou pendent la niue. E Danié benesiguè lou Diéu dóu cèu. **20** E Danié diguè : « Que lou noum de Diéu siegue lausa touto l'eternita, car soun siéuno la saviesso e lou poudé. **21** Càmboio de tèms e d'epoco, lèvo de rèi e courouno de rèi, baio de la saviesso i sàvi e de la counèissenço en aquéli qu'an de judice.

22 Revèlo li causo profundo e li causo escoundudo ; saup ço que i'a dins li tenèbro, e la lumiero rèsto em'èu.

23 À tu, Diéu de nòsti paire, te lause e te gramaceje, pèr que tu m'as baia de saviesso e de poudé. E aro, tu m'as fa counèisse ço que nautre t'avèn demanda ; tu nous as fa counèisse ço que preóucupo lou rèi. »

24 Pièi, Danié intrèt à l'oustau d'Arioc, qu'avié reçaupu l'òrdre de tua li sàvi de Babilouno. Venguèt e ié diguè : « Eisecutes pas ges de sàvi de Babilouno ! Porto-me davans lou rèi e iéu ié baiarai l'interpretacioun. »

25 Alor, Arioc se despachè de pourta Danié davans lou rèi, e ié diguè : « Ai trouba un ome entre li captiéu de Juda que fara saupre l'interpretacioun au rèi. » **26** Lou rèi demandè à Danié, à qu li disien Bautesar : « Pos me faire counèisse lou songe qu'ai vist e soun interpretacioun ? »

27 Danié respondeguèt au rèi :

« Ges de savi, magician, masc ò devinaire pòu revelar au rèi lo secrèt que cerca a comprene.

28 Mai i a un Dieu au cèu qu'es revelador de secrèts, e farà conòisser au rèi Nabucodonosòr çò que serà en lei jorns darriers. Vaicí ton songe e lei visions que tu as vist sus ton liech :

29 « Sus ton liech, òu rèi, as agut de pensadas sus qué vendrà en lo futur. Lo revelador de mistèris te farà saupre çò que i serà. **30** Mai ieu, ieu non siáu plus savi que d'autrei. Lo secrèt m'a estat revelat per que lo rèi posque conòisser lei pensadas de son esperit.

31 « Tu, rèi, regardaves e veguères una granda estatua. Aquesta granda estatua, gigantesca e brillhanta, era davant de tu, e son aspècte èra esglaiós. **32** Lo cap d'aquesta estatua èra d'òr fin, sei piech e bras èran d'argent, son ventre e sei cueissas èran de bronze, **33** sei cambas èran de fèrre, e sei pès en partida de fèrre e en partida d'argiela. **34** Mentre que tu regardaves, una pèira que fuguèt talhada pas per de mans, piquèt lei pès de fèrre e d'argiela e leis enfrominèt. **35** D'aqueu moment, lo fèrre, l'argiela, lo bronze, l'argent e l'òr fuguèron enfrominats e devenguèron come la palha de l'iera d'estiu que lo vent levèt sensa ne'n laisser ges. Pasmens la pèira qu'avià picat l'estatua devenguèt una granda montanha que rempliguèt tota la tèrra.

36 Aquest es lo songe, e ara balharem au rèi son interpretacion. **37** Tu, òu rèi, rèi de rèis, a quau lo Dieu dau cèu a balhat lo poder reiau, la poissança e la glòria, **38** e a quau a balhat autoritat mondiala sus lei filhs deis òmes, leis animaues dau campèstre e leis auceus dau cèu. Tu siás lo sobeiran sus totei elei. Tu siás lo cap d'òr.

39 « Après tu, se levarà un autre reiaume, inferior au tiu. Puei, un tresen reiaume, de bronze, regnarà sus tota la tèrra.

40 « Lo quaten reiaume serà fòrt come lo fèrre. Car come lo fèrre l'enfroumina tot, aquest reiaume enfrouminarà totei leis autrei.

41 « Vegères lei pès e leis arteus, en partida de fèrre, en partida d'argiela. Serà un reiaume devesit. Pasmens, n'i aurà de fòrça dau fèrre, perque, come veguères, lo fèrre èra mesclat amb d'argiela. **42** E come leis arteus èran en partida de fèrre, en partida d'argiela, lo reiaume serà en partida fòrt, en partida fragil. **43** Vegères lo fèrre mesclat amb d'argiela ; lei pòbles se mesclaràn mai s'estacaràn pas, meteis que lo fèrre s'estaca pas amb de l'argiela.

« Ges de savi, magician, masc o devinaire pòu revela au rèi lo secrèt que cerco à coumprene.

28 Mai i'a un Diéu au cèu qu'es reveladou de secrèt, e fara counèisse au rèi Nabucoudounosor çò que sara li jour darrié. Veici toun soungé e li vesiou que tu as vist sus toun lié : **29** » Sus toun lié, hòu ! rèi, as agu de pensado de que vendra dins lou futur. Lou reveladou de mistèri te fara saupre çò que sara. **30** Mai iéu, iéu noun siéu plus savi que d'atru. Lou secrèt m'a esta revela pèr que lou rèi posque counèisse li pensado de soun esperit.

31 « Tu, rèi, regardaves e veguères uno grando estatuo. Aquesto grando estatuo, gigantesco e brihanto, èro davans tu, e soun aspèt èro esglaious. **32** Lou cap d'aquesto estatuo èro d'òr fin, si piés e bras èron d'argènt, soun vèntre e si cueisso èron de brounze, **33** si cambio èron de ferre, e si pèd en partido de ferre e en partido d'argielo. **34** Mentre que tu regardaves, uno pèiro fuguèt taiado, mai pas pèr de man ; piquè li pèd de ferre e d'argielo e lis enfrouminèt. **35** D'aqueu mouden, lou ferre, l'argielo, lou brounze, l'argènt e l'or fuguèron enfroumina e devenguèron coume la paio de l'iero d'estiéu que lou vènt levèt sensò n'en leissa ges. Pamens la pèiro que avié pica l'estatuo devenguèt uno grando montagno que rempliguèt touto la terro.

36 Aquest es lou soungé, e aro baiaren au rèi soun interpretacioun. **37** Tu, hòu ! rèi, rèi di rèi, à qu lou Diéu dóu cèu a baia lou poudé reiau, la pouissanço e la glòri, **38** e à qu a baia autourita moundialo sus li fiéu dis ome, lis animau dóu campèstre e lis aucèu dóu cèu. Tu siés lou soubeiran sus tóuti éli. Tu siés lou cap d'or.

39 » Après tu, se levava un autre reiaume, inferior au tiéu. Pièi, un tresen reiaume, de brounze, regnara sus touto la terro.

40 » Lou quaten reiaume sara fort coume lou ferre. Car coume lou ferre l'enfroumino tout, lou règne enfrouminara tóuti lis àutri.

41 » Veguères li pèd e lis artèu, en partido de ferre, en partido d'argielo. Sara un reiaume devesi. Pamens, n'i'aura de forço dóu ferre, pèr que, coume veguères, lou ferre èro mescla emé d'argielo. **42** E coume lis artèu èron en partido de ferre, en partido d'argielo, lou reiaume sara en partido fert, en partido fragile. **43** Veguères lou ferre mescla emé d'argielo ; li pople se mesclaran, mai noun s'estacaran pas, meme que lou ferre s'estaco pas emé de l'argielo.

44 E au jorns d'aquelei rèis, lo Dieu dau cèu establirà un règne que serà jamai destruch e son poder serà pas balhat an autrei pòbles. Enfrominarà toteis aquelei reiaumes e restarà eternalament. **45** Serà lo meteis que veguères quand la pèira fuguèt talhada de la montanha, mai pas per de mans, qu'enfrominèt lo fèrre, lo bronze, l'argiela, l'argent e l'òr. Lo Grand Dieu a fach saupre au rèi çò que passarà en lo futur. Lo songe es vertatier e son interpretacion segura. **46** Puei, lo rèi Nabucodonosòr tombèt fàcia cònta tèrra davant de Danièl e li rendrèt omenatge. E ordenèt una ofrenda e d'encens per Danièl. **47** E lo rèi li diguèt : « Verai vòste Dieu es un Dieu de dieus, un Sénher de rèis e un revelator de secrèts, car tu as pogut revelar aquest secrèt. » **48** Puei, lo rèi aucèt Danièl a un'auta posicion e li balhèt fòrça de presents. E li faguèt cap e prefècte sus lei savis de Babilònia. **49** E per la demanda de Danièl, lo rèi balhèt de responsabilitat sus leis afaires de la província de Babilònia a Shadrac, Meshac e Abed-Nego, mai Danièl restèt a la cort dau rèi.

Capítol 3

1 Lo rèi Nabucodonosòr faguèt una imatge d'òr qu'èra de seissanta coides d'autor, e sièis coides larga e la placèt a la plana de Babilònia. **2** Puei, lo rèi Nabucodonosòr convoquèt lei satrapas, lei prefèctes, lei governaires, lei conselhiers, lei clavaires, lei jutges, lei magistrats e totei lei foncionaris dei províncias a venir a l'inauguracion de l'imatge que lo rèi Nabucodonosòr haviá fach. **3** Lei satrapas, lei prefèctes, lei governaires, lei conselhiers, lei clavaires, lei jutges, lei magistrats e totei lei foncionaris dei províncias se recampèron donc per l'inauguracion de l'estatua que lo rèi Nabucodonosòr haviá fach. E se placèron davant l'imatge que Nabucodonosòr haviá fach. **4** L'eraud mandèt a votz auta : « Vaici l'ordre per vautres, pòbles, nacions e gents de totei lei lengas : **5** quand ausiretz lo sòn dau còrn, dau calameu, de l'arpa, de la lira e dóu saltèri en sinfonia amb autreis instruments, devètz vos abocar d'a ginolhs e adorar l'estatua d'òr que lo rèi Nabucodonosòr a fach. **6** Aqueu que tombarà pas e adorarà pas l'estatua serà sensa esperar gitat au forn de fuòc ardent. » **7** Ansin, quand lei

44 E au jour d'aquéli rèi, lou Diéu dóu cèu establira un règne que sara jamai destru e soun poudé sara pas baia à-n-àutri pople. Enfrouminara tóuti aquéli règne e restara eternalamen. **45** Sara lou meme que veguères quand la pèiro fuguèt taiado de la mountagno, mai pas pèr de man, qu'enfrouminè lou ferre, lou brounze, l'argiello, l'argent e l'or. Lou Grand Diéu a fa saupre au rèi çò que passara en lou futur. Lou soungé es vertadié e soun interpretacioun seguro. **46** Pièi, lou rèi Nabucoudounosor toumbè faço contro terro davans Danié e ié rendeguè oumenage. E ourdenè uno oufrèndo e d'encens pèr Danié. **47** E lou rèi diguè à Danié : « Verai voste Diéu es un Diéu de diéu, un Segne de rèi e un revelatour de secrèt, car tu as pouscu revela aqueste secrèt. » **48** Pièi, lou rèi aussè Danié à uno auto pousicioun e ié baié forço present. E lou faguè cap e prefèt sus li sàvi de Babilouno. **49** E pèr la demando de Danié, lou rèi baié de respounsabilita sus lis affaire de la prouvinço de Babilouno à Shadrac, Meshac e Abed-Negou, mai Danié restè à la cour dóu rèi.

Chapitre 3

1 Lou rèi Nabucoudounosor faguè un image d'or qu'èro de seissanto couide d'autour, e sièis couide largo. La placè à la plano de Babilouno. **2** Pièi, lou rèi Nabucoudounosor counvouquè li Satrapo, li prefèt, li gouvernaire, li counseié, li clavaire, li juge, li magistrat e tóuti li founciounàri di prouvinço à veni à l'inauguracioun de l'image que lou rèi Nabucoudounosor avié fa. **3** Li Satrape, li prefèt, li gouvernaire, li counseié, li clavaire, li juge, li magistrat e tóuti li founciounàri di prouvinço se recampèron dounc pèr l'inauguracioun de l'estatuo que lou rèi Nabucoudounosor avié fa. E se placèron davans l'image que Nabucoudounosor avié fa. **4** L'eraud mandè à voues auto : « Veici l'ordre pèr vautre, pople, nacioun e gènt de tóuti li lengo : **5** quand ausirés lou son dóu cor, dóu calamèu, de l'arpo, de la liro e dóu saltèri en sinfounio emé d'àutris estrumen, devès vous abouca d'à geinou e adoura l'estatuo d'or que lou rèi Nabucoudounosor a fa. **6** Aquéu que toumbara pas e adourara pas l'estatuo sara sènsou espera gita au fournèu de fiòc arden. » **7** Ansin, quand li pople, nacioun e gènt

pòbles, nacions e gents de totei lei lengas ausiguèron lo sòn dau còrn, dau calameu, de l'arpa, de la lira e dóu saltèri en sinfonia amb autreis instruments s'aboquèron d'a ginolhs e adorèron l'estatua que lo rèi Nabucodonosòr haviá fach.

8 Fuguèt alora quand de caldèus venguèron a acusar lei jusieus. **9** E parlèron a Nabucodonosòr : « Òu rèi, que visques eternalament. **10** Tu, òu rèi, as balhat l'ordre que tot òme que ause lo sòn dau còrn, dau calameu, de l'arpa, de la lira e dóu saltèri en sinfonia amb autreis instruments s'aboque d'a ginolhs e adore l'estatua d'òr. **11** E quau tombe pas e adore pas, serà gitat au fòrn de fuòc ardent. **12** I a de jusieus que tu as balhat poder sus la província de Babilònia, Shadrac, Meshac e Abed-Nego. Aqueleis an pas fach cas de tu, òu rèi ; non sèrvon tei dieus e non adoran pas l'estatua d'òr que tu as fach. »

13 Alora, Nabucodonosòr, plen de ràbia, balhèt l'ordre de li menar Shadrac, Meshac e Abed-Nego. Aquesteis òmes fuguèron donc portats davant dau rèi. **14** Nabucodonosòr lei demandèt : « Shadrac, Meshac, Abed-Nego, es veritat çò que servètz pas mei dieus e adoratz pas l'estatua d'òr qu'ai fach ? **15** Ara, se siatz lèsts, quand ausiretz lo sòn dau còrn, dau calameu, de l'arpa, de la lira e dóu saltèri en sinfonia amb autreis instruments tombatz e adoratz l'estatua qu'ai fach. Mai se l'adoratz pas, saretz sensa esperar gitats au fòrn de fuòc ardent ; e quin es lo diéu que vos podrà rescatar de ma man ? »

16 Shadrac, Meshac e Abed-Nego respondeguèron au rèi : « Nabucodonosòr, avèm pas besonh de te balhar una responsa an aquesta question. **17** Se es ansin, lo Dieu que servèm pòu nos liberar dau fòrn de fuòc ardent e de ta man, òu rèi ! **18** Mai se Eu nos rescata pas, deu saupre, òu rèi, que non servirem pas tei dieus e non adorarem pas l'estatua d'òr qu'as fach. »

19 Puei, Nabucodonosòr devenguèt plen de ràbia, e l'expression de sa fàcia cambièt vers Shadrac, Meshac e Abed-Nego. E balhèt l'ordre de caufar lo fòrn sèt còps mai que de costuma **20** e mandèt que de guerriers fòrts de son armada lièsson Shadrac, Meshac e Abed-Nego e lei gitèsson au fòrn de fuòc ardent.

21 Alora, aqueleis òmes fuguèron liats amb sei calçons, sei tunicas, sei turbants e seis autres abilhatges, e fuguèron gitats au fòrn de fuòc

de tóuti li lengo ausiguèron lou son dóu cor, dóu calamèu, de l'arpo, de la liro e dóu saltèri en sinfounio emé d'àutris estrumen s'aboquèron d'à geinouï e adourèron l'estatuo que lou rèi Nabucoudounosor avié fa.

8 Fuguè alor quand de Caldeien venguèron en acusa li Jusiòu. **9** E parlèron à Nabucoudounosor : « Hòu rèi, que visques eternalamen. **10** Tu, hòu rèi, as baia l'ordre que tout ome qu'ausis lou son dóu cor, dóu calamèu, de l'arpo, de la liro e dóu saltèri en sinfounio emé d'àutris estrumen s'aboque d'à geinouï e adore l'estatuo d'or. **11** E qu toumbo pas e aduro pas, sara gita au fournèu de fiòc ardènt. **12** I'a de jusiòu que tu as baia poudè sus la prouvinço de Babilouno, Shadrac, Meshac e Abed-Negou. Aquélis an pas fa cas de tu, hòu rèi ; noun servon ti diéu e noun adoron pas l'estatuo d'or que tu as fa. »

13 Alor, Nabucoudounosor, plen de ràbi, baiè l'ordre de ié pourta à Shadrac, Meshac e Abed-Negou. Aquéstitis ome fuguèron dounc pourta davans lou rèi. **14** Nabucoudounosor ié demandè : « Shadrac, Meshac, Abed-Negou, es verita ço que servès pas mi diéu e adouras pas l'estatuo d'or qu'ai fa ? **15** Aro, se sias lèst, quand ausirès lou son dóu cor, dóu calamèu, de l'arpo, de la liro e dóu saltèri en sinfounio emé d'àutris estrumen, toumbas e adouras l'estatuo qu'ai fa. Mai se l'adouras pas, sarés sènsa espera jita au fournèu de fiòc ardènt ; e quint es lou diéu que vous poudra rescata de ma man ? »

16 Shadrac, Meshac e Abed-Negou respoudeguèron au rèi : « Nabucoudounosor, avèn pas besoun de te baia uno responso en aquesto questioun. **17** S'es ansin, lou Diéu que servèn pòu nous libera dóu fornèu de fiòc ardènt e de ta man, hòu rèi ! **18** Mai se Éu nous rescato pas, deù saupre, hòu rèi, que noun serviren pas ti diéu e noun adouraren pas l'estatuo d'or qu'as fa. »

19 Pièi, Nabucoudounosor devenguè plen de ràbi e l'expressioun de sa fàci cambiè vers Shadrac, Meshac e Abed-Negou. E baiè l'ordre de caufa lou fornèu sèt cop mai que de coustumo **20** e mandè que de guerrié fort de soun armado liguèsson Shadrac, Meshac e Abed-Negou e li jitèsson au fornèu de fiòc ardènt.

21 Alor, aquélis ome fuguèron lia emé si calçoun, si tunico, si turban e sis àutris abihage, e fuguèron jita au fornèu de fiòc ardènt.

ardent. **22** A causa de l'ordre dau rèi, qu'èra tant dura e lo fòrn èra extraordinariament caud, leis òmes que portavan Shadrac, Meshac e Abed-Nego fuguèron tuats per lei flamas dau fuòc. **23** E aquestei tres òmes, Shadrac, Meshac e Abed-Nego, fuguèron gitants liats dins lo fòrn de fuòc ardent.

24 Alora, lo rèi Nabucodonosòr, esfriaït, anèt e diguèt a sei ministres : « Èron pas tres òmes qu'avèm gitat dins lo fuòc ? » Elei respondegueron : « Si, òu rèi. » **25** E s'exclamèt : « Regardatz ! Vese quatre òmes, pas liats, que caminan dins dau fuòc sensa nafra ; e lo quatren sembla un filh dei dieus. »

26 Puei, Nabucodonosòr s'aprechèt a la boca dau fòrn de fuòc ardent e diguèt : « Shadrac, Meshac, Abed-Nego, servitors dau Dieu Autisme, sortètz e venètz aici ! » Alora, Shadrac, Meshac e Abed-Nego sortiguèron dau fuòc. **27** Quand lei satrapas, lei prefèctes, lei governaires e lei ministres s'i aprouchèron, veguèron que leis òmes avián pas de nafras sus sei còrs, e pas un cabeu s'aviá brutlat, e seis abilhages èran intactes e avián pas d'odor de fuòc.

28 E Nabucodonosòr parlèt e diguèt : « Que siegue lausat lo Dieu de Shadrac, Meshac e Abed-Nego, que mandèt son àngel e rescatèt sei servitors qu'avián fisança en Eu. An bravejat l'ordre dau rèi e an estat lèsts per morir puslèu servir ò adorar d'autrei dieus e pas son Dieu. **29** Alora, decrete que quauqu'un, que que siegue son pòble, nacion ò lenga, que digue que que causa còtra lo Dieu de Shadrac, Meshac e Abed-Nego, siegue talhat en pèças e son ostau siegue fach una montanha de brossalha. Car i a ges de dieu que pòsque liberar come Eu a fach. »

30 Après lo rèi promoguèt Shadrac, Meshac e Abed-Nego dins la província de Babilònia.

Capítol 4

1 Lo rèi Nabucodonosòr a totei lei pòbles, nacions e e gents de totei lei lengas que demoran sus tota la tèrra : que vosta patz siegue abondosa ! **2** Ai vougut vos dire sus lei miracles e maravilhas que lo Dieu Autisme m'a fach. **3** Come son grans sei miracles e poderosas sei maravilhas ! Son règne es un règne eternau, e sa reiautat vai de generacion en generacion.

22 À causo de l'ordre dóu rèi, qu'èro tant duro e lou fournèu èro estraordinarimen caud, lis ome que pourtavon Shadrac, Meshac e Abed-Negou fuguèron tua pèr li flamo dóu fiò. **23** E aquèsti tres ome, Shadrac, Meshac e Abed-Negou, fuguèron jita lia dins lou fournèu de fiòc ardènt.

24 Alor, lou rèi Nabucoudounosor, esfraia, anè e diguè à si menistre : « Èron pas tres omes qu'avèn jita dins lou fiò ? » Éli respoundeguèron : « Si, hòu rèi. » **25** E s'esclamè : « Regardas ! Vese quatre ome, pas lia, que caminon dins dóu fiò sènso nafra ; e lou quatren sèmblo un fiéu di diéu. »

26 Pièi, Nabucoudounosor s'aprouchè à la bouco dóu fornèu de fiòc ardènt e diguè : « Shadrac, Meshac, Abed-Negou, servitour dóu Diéu Autisme, sourtés e venés eici ! » Alor, Shadrac, Mashac e Abed-Negou sourtiguèron dóu fiò. **27** Quand li Satrape, li prefèt, li gouvernaire e li menistre se i'aprouchèron, veguèron que lis ome avien pas de nafro sus si cors, e pas un pau s'avié brula, e sis abihage èron intat e avien pas d'òudour de fiò.

28 E Nabucoudounosor parlè e diguè : « Que siegue lausa lou Diéu de Shadrac, Meshac e Abed-Negou, que mandè soun ange e recatè si servitour qu'avien fisanço en Éu. An braveja l'ordre dóu rèi e an esta lèst pèr mouri pulèu servi o adoura d'autri diéu e pas soun Diéu. **29** Alor, decrete que quaucun, que que siegue soun pople, nacioun o lengo, que digue que que causo contro lou Diéu de Shadrac, Meshac e Abed-Negou, siegue fa uno mountagno de broussaio. Pèr que i'a ges de diéu que posque libera coume Éu a fa. »

30 Après lou rèi proumouguè Shadrac, Meshac e Abed-Negou dins la prouvinço de Babilouno.

Chapitre 4

1 Lou rèi Nabucoudounosor à tóuti lei pople, nacioun e gènt de tóuti li lengo que demoron sus touto la terro : que vosto pas siegue aboundouso ! **2** Ai vougu vous dire sus li miracle e meraviho que lou Diéu Autisme m'a fa. **3** Coume soun grand si miracle e pouderoso si meraviho ! Soun règne es un règne eternau, e sa reiauta vai de generacioun en generacioun.

4 Ieu, Nabucodonosòr, demorave tranquil dins mon ostau e prosperave dins mon palais.

5 Mai aguère un songe que m'esglaièt. Lei pensadas que veguère sus mon liech m'espavordiguèron. **6** Alora, convoquère totei lei savis de Babilònia perque m'en balhèsson una interpretacion.

7 Alora, lei magicians, lei devinaires, lei caldèus e lei mascs venguèron a ieu e lei contèt lo songe, mai non poguèron me balhar d'interpretacion.

8 Finalament, Danièl, que s'apela Bautasar segond lo nom de mon dieu, e qu'a l'esperit dei dieus sants, venguèt davant de ieu e li contèt mon songe :

9 « Bautasar, cap dei magicians, perque sabe qu'as l'esperit dei dieus sants e ges de mistèri te trobla, ditz me lei visions de lo songe que veguère e son interpretacion

10 «Aquò es çò qu'ai vist en mon cap sus lo liech : veguère un aubre au bèu mitan de la tèrra, e aviá un'autor gigantesca. **11** L'aubre cresseguet, devenguèt fòrt e arribèt vers lo cèu e èra visible per tota la tèrra. **12** Son fulhatge èra magnific e sei fruchs abondós. N'i aviá manjar per totei. Sota l'aubre, leis animaùs dau campèstre venián a cercar de l'ombra, e leis aucèus dau cèu vivián entre sei brancas, e totei lei vivents manjavan de sei fruchs.

13 Regardave lei visions sus mon liech e veguère un velhaire, un sant que baissava dau cèu. **14** E cridava a votz auta : 'Tombatz l'aubre e talhatz sei brancas ; derrabatz son fulhatge e escampilhatz sei fruchs. Que leis animaùs s'enfugissan de sota de l'aubre e leis aucèus de sei brancas. **15** Pasmens, laissatz la soca amb de liames de fèrre e bronze autor, e lei racines dins la tèrra, au mitan de l'èrba fresca dau campèstre. Que siegue banhat per l'aiganha dau cèu e qu'ague sa partida amb lei bèstias sus l'èrba. **16** Que son còr d'òme siegue cambiat a còr de bèstia pendent sèt temps.

17 Aquesta es la paraula dei velhaires, aquesta es la decision dei sants per que lei vivents saupan que lo Dieu Autisme domina sus tot lo reiaume deis òmes. E que lo balha a quau Eu vòu, e mai que pòu coronar sus eu lo mai insignificant deis umans'. **18** Vaicí lo songe que ieu, lo rèi Nabucodonosòr, ai vist. Ara, Bautasar, ditz me son interpretacion, perque ges dei savis de mon reiaume m'en pòu balhar. Mai tu ne'n pòs, perque as l'esperit dei dieus sants. »

4 Iéu, Nabucoudounosor, demourave tranquile dins moun oustau e prousperave dins moun palais.

5 Mai aguère un songe que m'esglaiè. Li pensado que veguère sus moun lié m'espavordiguèron. **6** Alor, counvouquère tóuti li sàvi de Babilouno pèr que m'en baièsson uno interpretacioun.

7 Alor, li magician, li devinaire, li aldeien e li masc venguèron à iéu e ié countè lou songe, mai noun pousquèron me baia d'interpretacioun.

8 Finalamen, Danié, que s'apello Bautesar segound lou noum de moun diéu, e qu'a l'esperit di diéu sant, venguè davans iéu e ié countè moun songe :

9 « Bautesar, cap di magician, pèr que sabe qu'as l'esperit di diéu sant e ges de mistèri te troubo, digo-me li vesiou de lou songe que veguère e soun interpretacioun.

10 Acò es çò qu'ai vist en moun cap sus lou lié : veguère un aubre au bèu mitan de la terro, e avié uno autour gigantesco. **11** L'aubre cressegue, devenguè fort e arrivè vers lou cèu e èro vesible pèr touto la terro. **12** Soun fuiun èro magnifique e si fruch aboundous. N'i avié à manja pèr tóuti. Souto l'aubre, lis animaù dóu campèstre venien à cerca de l'oumbro, e lis aucèu dóu cèu vivien entre si branco, e tóuti li vivènt manjavon de si fruch.

13 Regardave li vesiou sus moun lié e veguère un vihaire, un sant que baissavo dóu cèu. **14** E cridavo à voues auto : “ Toumbas l'aubre e taias si branco ; derrabas soun fuiun, e escampilhas si fru. Que lis animaù s'enfugisson de souto de l'aubre e lis aucèu de si branco. **15** Pamens, laissas la souco emé de liame de ferre e brounze autour, e li racine dins la terro, au mitan de l'erbo fresco dóu campèstre. Que siegue bagna pèr l'eigagno dóu cèu e qu'ague sa partido emé li bèstio sus l'erbo. **16** Que soun cor d'ome siegue cambia à cor de bèstio pendènt sèt tèms. **17** Aquesto es la paraulo di vihaire, aquesto es la decisioun di sant pèr que li vivènt saupon que lou Diéu Autisme doumino sus tout lou reiaume dis ome. E que lou baia à quau Éu vòu, e mai que pòu courouna sus éu lou mai insignifican dis uman ”.

18 Veici lou songe que iéu, lou rèi Nabucoudounosor, ai vist. Aro, Bautesar, digo-me soun interpretacioun, bord que ges di sàvi de moun reiaume m'en pòu baia. Mai tu n'en pos, pèr qu'as l'esperit di diéu sant. »

19 Alora, Danièl, a quau apelavan Bautasar, restè estabosit pendent un moment, e sei pensadas li troblèron. Lo rèi diguèt : « Bautasar, que te troblen pas ni lo songe ni son interpretacion. » Bautasar respenguèt : « Mon Sénher, que lo songe siegue complit en aquelei que t'òdian, e son interpretacion en tei enemics ! **20** L'aubre qu'as vist, que cresseguèt, devenguèt fòrt e arribèt vers lo cèu i èra visible per tota la tèrra, **21** que aviá de fulhatge magnific e de fruchs abondós que donavan de manjar a totei, e que sota aqueu aubre, leis animaus dau campèstre venián a cercar de l'ombra e leis aucèus dau cèu vivián entre sei brancas, **22** aquest aubre siás tu, òu rèi. Perque tu as devengut magnific e fòrt ; ta grandor a creissut fins au cèu e ta reiautat arriba vers tota la tèrra. **23** Quant a lo velhaire que lo rèi veguèt, lo quau cridava 'tombatz l'aubre e destrusètz lo, mai laissatz la soca amb de liames de fèrre e bronze autor e lei racines dins la tèrra, au mitan de l'èrba fresca dau campèstre. Que siegue banhat per l'aiganha dau cèu e qu'ague sa partida amb lei bèstias sus l'èrba pendent sèt temps.' **24** Vaicí l'interpretacion, òu rèi ; aquò es la sentènci que l'Autisme a declarat a prepaus dau rèi : **25** Te cocharàn d'entre leis òmes e viuràs entre leis animaus. Manjaràs d'èrba come lei buous ; seràs banhat per l'aiganha dau cèu e set temps passaràn fins que reconoisses que l'Autisme domina sus tot lo reiaume deis òmes. E que lo balha a quau Eu vòu. **26** Mai a dich que laissa la sòca dau aubre e lei racines. Alora, ton reiaume te serà rendut quand reconoissèras que es lo cèu que lo domina tot. **27** Que mon conselh siegue acceptable : arresta de pecar e practica la justícia, arresta tei injusticias e mòstra misericòrdia ais umils. Benlèu, ta prosperitat podrà se perlongar. » **28** Tot aquò devenguèt realitat a Nabucodonosòr. **29** Dotze mes plus tard, lo rèi se promenava dins lo palais reiau de Babilònia **30** e diguèt : « Es pas aquesta Babilònia la Granda, la quau ieu meteís ai bastit amb mon grand poder per n'en faire la residènci reiala e per mostrar ma glòria ? » **31** Encara parlava quand una votz venguèt dau cèu : « Rèi Nabucodonosòr, escota ! T'an levat ta reiautat. **32** Seràs cochat d'entre leis òmes e viuràs entre leis animaus. Manjaràs d'èrba come lei buous ; seràs banhat per l'aiganha dau cèu e sèt temps passaràn fins que reconoisses que

19 Alor, Danié, qu'apelavon Bautesar, restè estabosi pendent un moumen, e si pensado li troblèron. Lou rèi diguè : « Bautesar, que te troblan pas ni lou soungé ni soun interpretacioun. » Bautesar respoungueguè : « Moun Segne, que lou soungé siegue coumpli en aquéli que t'òdion, e soun interpretacioun en tis enemis ! **20** L'aubre qu'as vis, que cresseguè, devenguè fort e arribè vers lou cèu i'èro vesible pèr touto la terro, **21** que avié de fueio magnifico e de fruch aboundous que dounavon de manja à tóuti, e que souto aquéu aubre, lis animau dóu campèstre venian à cerca de l'oumbro e lis aucèu dóu cèu vivian entre si branco, **22** aqueste aubre siás tu, hòu rèi. Pèr que tu es devengu magnifique e fort ; ta grandour a creissu jusqu'au cèu e ta reiauta arribo vers touto la terro. **23** Quand lou vihaire que lou rèi veguè, lou que cridavo " toumbas l'aubre e destruisés-lou, mai laissas la souco emé de liame de ferre e brounze autour e li racine dins la terro, au mitan de l'erbo fresco dóu campèstre. Que siegue bagna pèr l'eigagno dóu cèu e qu'ague sa partido emé li bèstio sus l'erbo pendent sèt tèms." **24** Veici l'interpretacioun, hòu rèi ; acò es la sentènci que l'Autisme a declara à prepaus dóu rèi : **25** Te coucharan d'entre lis ome e viéuras entre lis animau. Manjaras d'erbo coume li biòu ; seras bagna pèr l'eigagno dóu cèu e sèt tèms passaran fin que reconèisses que l'Autisme doumino sus tout lou reiaume dis ome. E que lou baio à qu Éu vòu. **26** Mai a di que leisson la souco dóu aubre e li racino. Alor, toun reiaume te sara rendu quand reconeissiras qu'es lou cèu que lou doumino tout. **27** Que moun counsèu siegue acetable : arrèsto de peca e pratico la justico, arrèsto tis injustico e mostro misericòrdi is umble. Belèu, ta prousperita poudra se perlounga. » **28** Tout acò devenguè realita à Nabucoudounousor. **29** Douge mes plus tard, lou rèi se proumenavo dins lou palais reiau de Babilouno **30** e diguè : « Es pas aquesto Babilouno la Grando, la qualo iéu-meme ai basti emé moun grand poudé pèr n'en faire la residènci reialo e pèr moustra ma glòri ? » **31** Encaro parlavo quand uno voues venguè dòu cèu : « Rèi Nabucoudounousor, escouto ! T'an leva ta reiauta. **32** Seras coucha d'entre lis ome e viéuras entre lis animau. Manjaras d'erbo coume li biòu ; saras bagna pèr l'eigagno dóu cèu e sèt tèms passaran fin que reconèisses que l'Autisme

l'Autisme domina sus tot lo reiaume deis òmes. E que lo balha a quau Eu vòu. »

33 D'aqueu moment, la senténcia còtra Nabucodonosòr fuguèt compida. Fuguèt cochhat d'entre leis òmes e visquèt entre leis animaus. Mangèt d'èrba come lei buous e fuguèt banhat per l'aiganha dau cèu fins que son peu creisseguèt come lei plumas deis aglas e seis ongles come leis arpas deis aucèus.

34 A la fin dau temps fixat, ieu, Nabucodonosòr, aucèt leis uelhs au cèu e ma rason me tornèt. Benediguèt l'Autisme, lausèt e balhèt glòria an aqueu que viu eternalament ; perque son règne es un règne eternau, e sa reiautat van de generacion en generacion.

35 Leis abitants de la tèrra, toteis elei, son pas ren. Pasmèn, Eu fai çò que vòu amb l'armada dau cèu e leis abitants de la tèrra. I a degun que posque arrestar sa man ò lei dire 'Que fas ?' **36** D'aqueu moment, la rason me tornèt. E per la glòria de mon règne, ma majestat e esplendor me fuguèron renduts. Mei ministres e nòbles me reclamèron. Fuguèt restablit sus mon reiaume e encara mai grandor me fuguèt balhat.

37 Ara ieu, Nabucodonosòr, lause e balhe glòria au Rèi dau cèu perque seis actes son verita e sei camins justs, e pòu abaissar a quau marcha amb orgulh.

Capítol 5

1 Lo rèi Belshatsar faguèt una granda fèsta per mila de sei nòbles, amb lei quaus comencèt a beure de vin. **2** Sota l'efècte dau vin, Belshatsar balhèt l'ordre de li portar lei còpas d'òr e d'argent que son davansier¹ aviá portat dau temple de Jerusalèm per que sei nòbles e concubinas n'en poguèsson beure. **3** Alora, portèron donc lei còpas qu'avián estat levadas dau temple, de l'ostau de Dieu a Jerusalèm, e lo rèi i sei nòbles, sei femnas e concubinas ne'n beguèron. **4** Beguèron de vin e balhèron glòria ai dieus d'òr, d'argent, de bronze, de fèrre, de fusta e de pèira.

5 D'aqueu moment, apareguèron lei dets d'una man e comencèron a escriure sus la paret dau palais reiau davant dau candelièr. E lo rèi regardava la man mentre escriviá. **6** Alora lo rèi virèt blanc e sei pensadas l'esglaièron tant que lei

doumino sus tout lou reiaume dis ome. E que lou baio à qu'Éu vòu. »

33 D'aqueu moumen, la senténci contro Nabucoudounosor fuguèt coumplido. Fuguèt coucha d'entre lis ome e visquèt entre lis animau. Mangèt d'erbo coume li biòu e fuguèt bagna pèr l'eigagno dòu cèu fin que soun peu creisseguèt coume li plumo dis aiglo e sis ounglo coume lis arpo dis aucèu.

34 À la fin dóu tèms fissa, iéu, Nabucoudounosor, aussè lis iue au cèu e ma rasoun me tournè. Benediguè l'Autisme, lausè e baiè glòri en aqueu que vieü eternalamen ; perqué soun règne eternau, e sa reiauta van de generacioun en generacioun.

35 Lis abitant de la terro, tóuti éli, soun pas rèn. Pamens, Éu fai ço que vòu emé l'armado dóu cèu e lis abitant de la terro. I'a degun que posque arresta sa man o li dire " Que fas ? " **36** D'aqueu moumen, la rasoun me tournè. E pèr la glòri de moun règne, ma majesta e esplendor me fuguèron rendudo. Mi menistre e noble me reclamèron. Fuguèt restabli sus moun reiaume e encaro mai grandour me fuguèt baia.

37 Aro iéu, Nabucoudounosor, lause e baie glòri au Rèi dóu cèu perqué sis ate soun verita e si camin just, e pòu abaissa qu marcho emé ourguei.

Chapitre 5

1 Lou rèi Belshatsar faguè uno grando fèsto pèr milo de si noble, emé qu coumencè à béure de vin. **2** Souto l'efèt dóu vin, Belshatsar baiè l'ordre de ié pourta li coupo d'or e d'argènt que soun davansié avié pourta dóu tèmple de Jerusalèn pèr que si noble e councubino n'en pouguèsson béure.

3 Alor, poutèron dounc li coupo qu'avien esta levado dóu tèmple, de l'oustau de Diéu à Jerusalèn, e lou rèi e si noble, si femo e councubino n'en beguèron. **4** Beguèron de vin e baièron glòri i diéu d'or, d'argènt, de brounze, de fusto e de pèiro.

5 D'aqueu moumen, apareiguèron li det d'uno man e coumencèron à escriure sus la paret dóu palais reiau davans lou candelié. E lou rèi regardavo la man mentre qu'escrivié. **6** Alor lou rèi virè blanc e si pensado l'esglaièron tant que li

¹ Literalment 'Paire'

jonchuras deis ancas se bandiguèron e sei ginolhs se turtèron l'un còtra l'autre. **7** Lo rèi demandèt portar totei lei devinaires, caldèus e masc. Alora diguèt an aquesteis òmes savis de Babilònia : « Aqueu que legirà l'inscripcion e m'en balharà son interpretacion serà vestit de porpra, portarà una cadena d'òr au còu e devendrà lo tresen dau reiaume. »

8 Alora, i intrèron totei lei savis mai ges d'elei poguèt legir l'inscripcion ò ne'n balhar d'interpretacion au rèi. **9** Lo rèi Belshatsar devengèt mai esglaiat, se blanquejèt e sei nòbles devenguèron estonats.

10 Alertada per la reaccion dau rèi e de sei nòbles, la rèina intrèt a la sala dau festin e diguèt : « Que lo rèi visque eternalament ! T'esglàies pas e te càmbe pas la color ! **11** I a un òme qu'a l'esperit dei dieus sants. En lei jorns de ton davansier mostrèt de destriament, d'inteligéncia e de saviessa come la saviessa dei dieus. Ton davansier, lo rèi Nabucodonosòr, li designèt cap dei magicians, devinaires, caldèus e masc. Ton davansier lo rèi lo faguèt ! **12** Aquò es perque aqueste Danièl mostrèt un excellent esperit, de conoissença e de destriament, e d'abilitat per interpretar de songes, d'explicat d'enigmas e de resòuvre de questions dificilas. Alora, convoca Danièl, que te balharà l'interpretacion de l'inscripcion. »

13 Danièl donc fuguèt portat davant dau rèi e lo rèi li diguèt : « Siàs tu Danièl, un dei captius jusieus que mon davansier lo rèi portèt de Juda ?

14 Ai ausit qu'as l'esperit dei dieus e qu'as de destriament, inteligéncia i de saviessa qu'es pas de dire. **15** Tot escàs ai convocat lei savis e lei masc per legir aquesta inscripcion e ne'n balhar d'interpretacion, mai m'an pogut balhar ges l'interpretacion de lei mòts. **16** E mai, ai ausit que pòs balhar d'interpretacions e resòudre d'enigmas. Alora, se pòs legir aquesta inscripcion e me'n balhar d'interpretacion, seràs vestit de porpra, portaràs una cadena d'òr au còu e devendràs lo tresen dau reiaume. »

17 Alora, Danièl respondeguèt au rèi : « Garda tei presents e balha ta recompensa an autrei. Pasmens, legirai l'inscripcion e te'n farai saupre son interpretacion. **18** Òu rèi, lo Dieu Autisme balhèt grandor, glòria e majestat a ton davansier, Nabucodonosòr. **19** Per la grandor que reçaupèt, totei lei pòbles, nacions e gents de totei lei lengas avián crenhença e paura d'eu. Tuava a quau voliá e

jouchuro dis anco se bandiguèron e si geinou se turtèron l'un contro l'autre. **7** Lou rèi demandè pourta tóuti li devinaire, Caldeien e masc. Alor diguèt en aquéstis òme sàvi de Babilouno : « Aquéu que legira l'iscripcioun e m'en baiara soun interpretacioun sara vesti de pourpro, pourtara uno cadeno d'or au còu e devendra lou tresen dóu reiaume. »

8 Alor, i'intrèron tóuti li sàvi mai ges d'éli pouguèt legi l'iscripcioun o n'en baia d'interpretacioun au rèi. **9** Lou rèi Belshatsar devenguèt mai esglaiat, se blanquejèt e si noble devenguèron estouna.

10 Alertado pèr la reacioun dóu rèi e de si noble, la rèino intrèt a la salo dóu festin e diguèt : « Que lou rèi visque eternalamen ! T'esglaias pas e te càmbe pas la coulour ! **11** I'a un òme qu'a l'esperit di diéu sant. Pendènt li jour de toun davansié moustrèt de judice, d'inteligènci e de saviesso coume la saviesso di diéu. Toun davansié, lou rèi Nabucoudounosor, ié designèt lou cap di magician, devinaire, Caldeien e masc. Toun davansié lou rèi lou faguèt ! **12** Acò es pèr qu'aqueste Danié moustrèt un eicelènt esperit, de counaissènço e de judice, e d'abilita pèr interpreta de sounges, d'esplica d'enigmo e de resòudre de questioun dificilo. Alor, counvoco Danié, que te baiara l'interpretacioun de l'iscripcioun. »

13 Danié dounc fuguèt pourta davans lou rèi e lou rèi ié diguèt : « Siés tu, Danié, un di catiéu jusiòu que moun davansié lou rèi pourtèt de Juda ? **14** Ai ausi qu'as l'esperit di diéu e qu'as de judice, d'inteligènci e de saviesso qu'es pas de dire. **15** Tout escas, ai counvouca li sàvi e li masc pèr legi aquesto iscripcioun e n'en baia d'interpretacioun di mot. **16** E mai, ai ausi que pos baia d'interpretacioun e resòudre d'enigmo. Alor, se pos legi aquesto iscripcioun e m'en baia l'interpretacioun, saras vesti de pourpro, pourtaras uno cadeno au còu e devendras lou tresen dóu reiaume. »

17 Alor, Danié respoundeguèt au rèi : « Gardo ti presènt e baio ta recoupènso en d'autri. Pamens, legirai l'iscripcioun e t'en farai saupre soun interpretacioun. **18** Hòu rèi, lou Diéu Autisme baièt grandour, glòri e majesta à toun davansié Nabucoudounosor. **19** Pèr la grandour que reçaupeguèt, tóuti lei pople, nacioun e gènt de tóuti li lengo avian cregnènço e pòu d'eu. Tuavo qu

laissava viure a quau voliá ; auçava a quau voliá e umiliava a quau voliá. **20** Mai quand son còr devenguèt plen d'orguelh e son esperit devenguèt arrogant, fuguèt destronat e despulhat de sa glòria.

21 Fuguèt cochat d'entre leis òmes, son esperit devenguèt come çò deis animaus, visquèt amb leis ases sauvatges, mangèt d'èrba come lei buou e fuguèt banhat per l'aiganha dau cèu fins que reconoguèt que l'Autisme domina sus tot lo reiaume deis òmes. E que lo balha a quau Eu vòu.

22 « Mai tu, son successor², Belshatsar, tu as pas umiliat ton còr ; lo sabes pron. **23** Au contrari, t'as engrandit còtra lo Dieu dau cèu. As fach portar lei còpas de son ostau per que tu, tei nòbles, femnas e concubinas ne'n beguetz. As balhat de glòria ai dieus d'òr, d'argent, de bronze, de fèrre, de fusta e de pèira, que pòdon pas veire, que pòdon pas ausir e sabon ren. E as pas balhat de glòria au Dieu que te fai viure e que controla tota ta vida. **24** Per aquò a mandat la man qu'a esrich sus la paret. **25** E aquò es çò qu'a esrich : MENE, MENÉ, TEKEL, PARSIN.

26 « Aquesta es l'interpretacion dau messatge : MENE : Dieu a comptat lei jorns de ton règne e l'a terminat. **27** TEKEL : as estat pesat sus la balança e as pas pron de pes. **28** PERES : ton reiaume a estat devesit e balhat ai Mèdas e ai Pèrsas. »

29 Alora, per l'ordre de Belshatsar, vestiguèron Danièl de porpra, li plaçèron una cadena d'òr au còu e proclamèron que deviá èstre lo tresen dau reiaume.

30 Aquela nuech, lo rèi Belshatsar dei caldèus fuguèt tuat **31** e Daire lo Mèda devenguèt rèi quand aviá seissanta dos ans.

Capítol 6

1 Daire vouguèt establir cent vint satrapas sus tot son reiaume, **2** e au dessüs, tres governaires, un dei quaus Danièl. Aquelei satrapas èran sota lei governaires per que lo rèi aguèsse pas de problemas.

3 Danièl devenguèt superior a totei lei governaires e satrapas perque aviá un esperit excellent, alora lo rèi aguèt l'intencion de li balhar autoritat sus tot

voulié e leissavo viéure à qu voulié ; aussavo à qu voulié e umeliavo qu voulié. **20** Mai quand soun cor devenguèt plen d'ourguei e soun esperit devenguèt arrogant, fuguèt destrouna e despuia de sa glòri.

21 Fuguèt coucha d'entre lis ome, soun esperit devenguèt coume çò dis animau, visquèt emé lis ase sauvage, manjèt d'erbo coume li biòu e fuguèt bagna pèr l'eigagno dóu cèu fin que recouneguèt que l'Autisme doumino sus tout lou reiaume dis ome. E que lou baia à qu Éu vòu.

22 “ Mai tu, soun successeur, Belshatsar, tu as pas umela toun cor ; lou sabes proun. **23** Au countrari, t'as engrandi contro lou Diéu dóu cèu. As fa pourta li copo de soun oustau perqué tu, ti noble, femo e councubino n'en beguès. As baia de glòri i diéu d'òr, d'argènt, de brounze, de ferre, de fusto e de pèiro, que podon pas veire, que podon pas ausi e sabon rèn. E as pas baia de glòri au Diéu que te fai viéure e que countourrolo touto ta vido.

24 Pèr acò a manda la man qu'a escri sus la paret.

25 E acò es çò qu'a escri : MENE, MENÉ, TEKEL, PARSIN.

26 “ Aquesto es l'interpretacioun dóu message : MENE : Diéu a coumta li jour de toun règne e l'a termina. **27** TEKEL : as esta pesa sus la balanço e as pas proun de pes. **28** PERES : toun reiaume a esta devesi e baia i Mèdo e i Perse. ”

29 Alor, pèr ordre de Belshatsar, vestiguèron Daniè de pourpro, ié placèron uno cadeno d'òr au còu e prouclamèron que devié èstre lou tresen dóu reiaume.

30 Aquelo niue, lou rèi Belshatsar di Caldeien fuguèt tua **31** e Daire lou Mèdo devenguèt rèi quand avié seissanto dos an.

Chapitre 6

1 Daire vouguèt establir cent vint Satrape sus tout soun reiaume, **2** e au-dessus, tres gouvernaire, un di Danié. Aquéli Satrape èron souto li gouvernaire pèr que lou rèi aguèsse pas de problèmo.

3 Danié devenguèt superior à tóuti li gouvernaire e satrape pèr qu'avié un esperit eicelènt, alor lou rèi aguèt l'intencioun de ié baia autourita sus tout

² Literalament 'filh'

lo reiaume. **4** Lei governaires e lei satrapas, donc, comencèron a cercar de rasons per acusar Danièl au prepaus de come menava lo reiaume. Mai podián trobar ges de fauta ò d'evidéncias de corrupcion perque èra digne de fisança e ges de negligéncia ni corrupcion fuguèt trobat en eu.

5 Aquesteis òmes diguèron donc : « Trobarem pas mai rasons per acusar Danièl a mens d'en cercar una a respèct de la lei de son Dieu. »

6 Alora, lei governaires e satrapas anèron ensems au rèi e li diguèron : « Que lo rèi Daire visque eternalament ! **7** Totei lei governaires dau reiaume, lei prefèctes, lei satrapas, lei conselhers e lei ministres nos avèm acordat que lo rèi deu balhar una òrdre que siegue en efècte pendènt trenta jorns que quau demanarà quicòm de quau que siegue lo dieu ò la persona levat de tu, lo rèi, siegue gitat a la fòssa dei lions. **8** Alora, òu rèi, confierma e signa lo decret, que siegue pas cambiat, come mana la lei dei Mèdas e dei Pèrsas. »

9 E lo rèi Daire ordenèt e signèt lo decret.

10 Quand Danièl sachèt que lo document aviá estat signat, anèt a son ostau. La cambra auta aviá de fenèstras dubèrtas vers Jerusalèm, e tres còps dau jorn s'i aginolhava, e pregava e remerciava son Dieu, come aviá fach autrei còps. **11** E aquesteis òmes i intrèron e trobèron Danièl en demandant e suplicant davant son Dieu.

12 Alora s'aprouchèron au rèi e li demandèron a prepaus dau decret reiau : « As pas signat un decret que pendènt trenta jorns que quau demanarà quicòm de quau que siegue lo dieu ò la persona levat de tu, òu rèi, siegue gitat a la fòssa dei lions ? » Lo rèi respondeguèt : « Si, es veritat. E segon la lei dei Mèdas e dei Pèrsas, lo decret pòu pas èstre anulat. » **13** Puei, elei respondeguèron au rèi : « Danièl, un dei captius de Juda, a pas fach cas ni de tu, òu rèi, ni dau decret qu'as signat, perque contunia de pregar tres còps dau jorn. » **14** Alora, d'au moment que lo rèi ausèt aquò, se troblèt e comencèt a pensar come rescatar Danièl, e faguèt tot esfòrc per li salvar.

15 Mai aquesteis òmes anèron au rèi e li diguèron : « Tu, rèi, dejà sabes que, segon la lei dei Mèdas e dei Pèrsas, ges de decret ò estatut que lo rèi a signat pòu se cambiar. »

16 Alora, per ordre dau rèi, prenguèron Danièl e li gitèron a la fòssa dei lions. Lo rèi diguèt donc a Danièl : « Ton Dieu, a quau sempre sèrves, te sauverà ! » **17** E portèron una pèira e la placèron

lo reiaume. **4** Li gouvernaire e li Satrape, dounc, coumencèron à cerca de rasoun pèr acusa Danié au prepaus de coume menavo lou reiaume. Mai podon trouba ges de fauto o d'evidénci de corrupcioun perqué èro digne de fisanço e ges de negligénci ni corrupcioun fuguèt trouba en éu.

5 Aquéstis ome diguèron dounc : « Troubaren pas mai rasoun pèr acusa Danié à mens d'en cerca uno à respèct de la lèi de soun Diéu. »

6 Alor, li gouvernaire e Satrape anèron ensèn au rèi e ié diguèron : « Que lou rèi visque eternalamen ! **7** Tóuti li gouvernaire dóu reiaume, li prefèt, li Satrape, li counseié e li menistre nous avèn acourda que lou rèi deù baia un ordre que siegue en efèt pendènt trento jour que quau demanara quicon de quau que siegue lou diéu o la persouno leva de tu, hòu rèi, siegue gita à la fosso di lioun. **8** Alor, hòu rèi, counfiermo e signo lou decret, que siegue pas cambia, coume mano la lèi di Mèdo e di Perse. »

9 E lou rèi Daire ourdounè e signè lou decret.

10 Quand Danié sachè que lou doucumen avié esta signa, anè à soun oustau. La cambro auto avié de fenèstro duberto vers Jerusalèn, e tres cop dóu jour s'ageinouivo, e pregavo e remerciavo soun Diéu, coume avié fa d'àutri cop. **11** E aquéstis ome i'intrèron e troubèron Danié en demandan e suplican davans soun Diéu.

12 Alor s'aprouchèron au rèi e ié demandèron à prepaus dóu decret reiau : « As pas signa un decret que pendènt trento jour que qu demandara quicon de quau que siegue lou diéu vo la persouno leva de tu, hòu rèi, siegue gita à la fosso di lioun ? » Lou rèi respoudeguèt : « Si, es verita. E segound la lèi di Mèdo e di Pèrso, lou decret pòu pas èstre anula. » **13** Pièi, éli respoudeguèron au rèi : « Danié, un di catiéu de Juda, a pas fa cas ni de tu, hòu rèi, ni dóu decret qu'as signa, perqué countünio de prega tres cop dóu jour. » **14** Alor, d'au moumen que lou rèi ausè acò, se troblè e coumencè à pensa coume rescata Danié, e faguè tout esfors pèr ié sauva. **15** Mai aquéstis ome anèron au rèi e ié diguèron : « Tu, rèi, deja sabes que, segound la lèi di Mèdo e di Perse, ges de decret o estatut que lou rèi a signa pòu se cambia. »

16 Alor, pèr ordre dóu rèi, prenguèron Danié e lou jitéron à la fosso di lioun. Lou rèi diguè dounc à Danié : « Toun Diéu, en qu sèmpre sèrves, te sauvara ! » **17** E poutèron uno pèiro e la placèron

sus l'intrada de la fòssa dei lions. Lo rèi la sagelèt amb son anèu e amb leis anèus dei nòbles, per que ren non posquèsse èstre cambiat a prepaus de Danièl.

18 Après lo rèi tornèt a son palais e junèt tota la nuech. E ges de musicaires li fuguèron menats, e poguèt pas dormir. **19** Quand sortiguèt lo solèu, de matin, se levèt e anèt rapidament a la fòssa dei lions. **20** Quand i arribèt, cridèt amb votz troblada : « Danièl, servitor dau Dieu viu, t'a pogut salvar dei lions lo Dieu a quau sempre sèrves ? » **21** E Danièl respondegèt au rèi : « Que lo rèi visque eternalament ! **22** Mon Dieu mandèt son àngel e fermèt la boca dei lions per que non me nafra pas, car m'a trobat innocent davant d'Eu. E mai, ieu ai fach ren còtra tu, òu rèi ! »

23 Lo rèi devengèt fòrça urós e ballhèt l'òrdre de tirar Danièl de la fòssa. Ainsí Danièl fuguèt tirat de la fossa e aviá ges de nafra perque aviá agut fisança en son Dieu.

24 Alora lo rèi mandèt que portèsson leis òmes qu'avián acusat Danièl e lei gitèt a la fòssa dei lions amb sei filhs e sei molhers. E abans d'arribar au fons de la fòssa, lei lions se gitèron sus elei e lei trissèron leis òsses.

25 Puei, Daire lo rèi escriguèt a totei lei pòbles, nacions e gents de totei lei lengas que demòran sus tota la tèrra : « Que vòsta patz siegue abondosa ! **26** Amb aquest decret ordene que tot lo monde de mon reiaume tremòle davant dau Dieu de Danièl perque es lo Dieu viu e viu eternalament, e son règne serà pas destruch e sa reiautat es eternala. **27** Eu rescata e sauva, e fai de signes e de maravilhas dins lo cèu e sus la tèrra. Eu a sauvat Danièl de leis arpas dei lions. »

28 E Danièl prosperèt pendent lo règne de Daire lo Mèda e de Cir lo Pèrsa.

Capítol 7

1 L'an premier de Belshatsar, rèi de Babilònia, Danièl aguèt un songe e de visions sus son lièch. E escriguèt lo songe en disant lei fachs principaus.

2 Danièl declarèt : « Regardave, e dins ma vision de nuèch veguèt que lei quatre vents dau cèu sollevavan la granda mar **3** e quatre bèstias enòrmas e diferentas sortiguèron dau mar.

4 « La promièra semblava un lion, mai aviá d'alas d'agla. Mentre regardave, seis alas li fuguèron

sus l'intrado de la fossa di lioun. Lou rèi la sagelèt emé soun anèu e lis anèu di noble, pèr que rèn noun pousquèsse èstre cambia à prepaus de Danié.

18 Après lou rèi tournèt à soun palais e junèt touto la niue. E ges de musicaire ié fuguèron mena, e pousquè pas dourmi. **19** Quand sourtiguèt lou soulèu, de matin, se levè e anè rapidamen à la fossa di lioun. **20** Quand i'arribè, cridè emé voues troublado : « Danié, servitour dóu Diéu viéu, t'a pouscu sauva di lioun lou Diéu en quau sèmpre sèrves ? » **21** E Danié respoundeguèt au rèi : « Que lou rèi visque eternalamen ! **22** Moun Diéu mandè soun ange e fermè la bouco di lioun pèr que noun me nafra pas, car m'a trouba innocènt davans Éu. E mai, iéu ai fa rèn contro tu, hòu rèi ! »

23 Lou rèi devenguèt forço uros e baiè l'òrdre de tira Danié de la fossa. Ainsí Danié fuguèt tira de la fossa e avié ges de nafra perqué avié agu fisanço en soun Diéu.

24 Alor lou rèi mandè que pourtèsson lis ome qu'avien acusa Danié e li jitèt à la fossa di lioun emé si fiéu e si mouié. E avans d'arriba au fons de la fossa, li lioun se jitèron sus éli e li trissèron lis osse.

25 Pièi, Daire lou rèi escriguèt à touti li pople, nacioun e gènt de touti li lengo que demoron sus touto la terro : « Que vosto pas siegue aboundouso ! **26** Emé aqueste decret ourdounè que tout lou mounde de moun reiaume tremole davans lou Diéu de Danié pèr quées lou Diéu viéu e viéu eternalamen, e soun règne sara pas destru e sa reiauta es eternalo. **27** Éu rescato e sauvo, e fai de signe e de meraviho dins lou cèu e sus la terro. Éu a sauva Danié dis arpo di lioun. »

28 E Danié prousperè pendent lou règne de Daire lou Mèdo e de Cir lou Perse.

Chapitre 7

1 L'an proumié de Belshatsar, rèi de Babilouno, Danié aguèt un songe e de vesion sus soun lié. E escriguèt lou songe en disènt li fa principau. **2** Danié declarèt : « Regardave, e dins ma vesion de niue veguèt que li quatre vènt dóu cèu sollevavon la grando mar **3** e quatre bèstio enormo e diferènto sortiguèron dóu mar.

4 « La proumièro semblavo un lioun, mai avié d'alo d'aiglo. Mentre regardave, sis alo ié

arrancadas. E fuguèt tirada de la tèrra e messa a dos pès come un òme, e li balhèron un còr d'òme.

5 « E puei, una altra bèstia, la segonda. Semblava un ors. E un dei costats èra mai aut que l'autre. E dins la boca, entre lei dents, portava tres còstas. E li diguèron : « Lèva te, manja abòrd de carn ».

6 « Après d'aquela, contuniave de regardar e vaquí i aviá una altra bèstia semblant a un leopard qu'aviá quatre alas d'aucèu sus l'esquina. E tanben aviá quatre caps e li balhèron de reiautat.

7 « E après d'aquò, regardave lei visions de la nuèch e veguère una quatrena bèstia, esfraianta, esglaiosa, d'una fòrça qu'es pas de dire. Aviá lei dents de fèrre e lo devorava e lo trissava tot, e çò que restava, lo trepejava. Èra diferenta deis autrei bèstias, e aviá dètz banas.

8 Observave lei banas quand una pichona bana creisseguèt entre leis autrei. E tres de lei promièrei banas fuguèron arrancadas davant d'ela. E la bana pichona aviá d'uelhs umans e una boca que parlava amb arrogància.

9 « Mentre contuniave de regardar, de trònes fuguèron plaçats e l'Ancian de jorns s'assetèt. Sei vestits èran blancs come la neu e son peu come la lana pura. Son trône èra de flamas de fuòc amb de ròdas de fuòc ardent. **10** Un flume de fuòc sortia davant d'Eu. E mila miliers li servián e dètz mila còps dètz mila èran davant d'Eu. Lo tribunau s'assetèt e de libres fuguèron dubèrts.

11 E ieu regardave a prepaus de lei paraulas arrogantas que la bana disiá. E regardave fins que la bèstia fuguèt tuada e son còrs gitat au fuòc e destruch. **12** Quant leis autrei bèstias, son poder lei fuguèt levat, mai sei vidas fuguèron perlongadas pendent un tèmps e un periòde.

13 Dins lei visions de la nuèch, contunièt de regardar e veguère quauqu'un semblant a un filh d'òme en venent amb lei nius dau cèu e venguèt davant de l'Ancian de jorns e fuguèt portat prè d'Eu. **14** E l'Ancian de jorns li balhèt la reiautat, la glòria e lo règne per que lei pòbles, nacions e gents de totei lei lengas li servan. E sa reiautat es eternala e jamai non passarà e son règne serà pas destruch.

15 Ieu, Danièl, ère angoissat perque lei visions de mon cap m'avián esfraiat. **16** Alora, venguèt prè d'un deis òmes que i aviá aquí afin de li demandar la veritat de tot aquò. E me respondeguèt e me balhèt l'interpretacion de la vision :

fuguèron arrancado. E fuguèt tirado de la terro e messo a dous pèd coume un ome, e ié baièron un cors d'ome.

5 « E Pièi, uno outro bèstio, la segundo. Semblavo un ourse. E un di coustat èro mai aut que l'autre. E dins la bouco, entre li dènt, poutavo tres costo. E ié diguèron : « Lèvo-te, manjo d'abord de carn ».

6 « Après d'aquelo, countuniave de regarda e vaqui i'avié uno outro bèstio semblant à un leopard qu'avié quatre alo d'aucèu sus l'esquino. E tanben avié quatre cap e ié baièron de reiauta.

7 « E après d'acò, regardave li vesion de la niu e veguère uno quatreno bèstio, esfraianto, esglaiouso, d'uno forço que noun se pòu dire. Avié li dènt de ferre e lou devouravo e lou trissavo tout, e çò que restavo, lou trepejavo. Èro diferènto dis àutri bèstio, e avié dèz bano.

8 Òusservave li bano quand uno pichouno bano creisseguèt entre lis outro. E tres di proumièri bano fuguèron arrancado davans d'elo. E la bano pichouno avié d'iue uman e uno bouco que parlavo emé arrogança.

9 « Mentre countuniave de regarda, de trone fuguèron plaça e l'Ancian de jour s'assetèt. Si vèsti èron blanc coume la nèu e soun peu coume la lano puro. Son trone èra de flamo de fuòc emé de rodo de fiòc ardent. **10** Un flume de fiòc sourtié davans d'Éu. E milo milié li servien e dèz milo cop dèz milo èron davans d'Éu. Lou tribunau s'assetèt e de libre fuguèron dubert.

11 E iéu regardave à prepaus di paraulo arroganto que la bano disié. E regardave fin que la bèstio fuguèt tuado e soun cors jita au fiòc e destru. **12** Quand lis àutri bèstio, soun poudé ié fuguèt leva, mai si vido fuguèron perloungado pendent un tèms e un periode.

13 Dins li vesion de la niue, countuniè de regarda e veguère quaucun semblant à un fiéu d'ome en venèt emé li niéu dóu cèu e venguèt proche de l'Ancian de jour e fuguèt pourta proche Éu. **14** E l'Ancian de jour ié baiè la reiauta, la glòri e lou règne pèr que li pople, nacions e gènt de tóuti li lengo li servon. E sa reiauta es eternalo e jamai noun passara e soun règne sara pas destru.

15 Iéu, Danié, ère angouissa pèr que li vesion de moun cap m'avien esfraia. **16** Alor, venguèt proche un dis ome que i'avié aquí afin de ié demanda la verita de tout acò. E me respoudeguèt e me baiè l'interpretacion de la vesion :

17 « Aquestei quatre grandei bèstias son quatre rèis que sorgiràn de la tèrra. **18** Mai lei sants de l'Autisme receberàn lo règne e lo possediràn eternalament, òc, per sempre.

19 « Puei ne'n voliáu saupre mai a prepaus de la quatrena bèstia, qu'èra diferenta de totei leis autrei, amb lei dents de fèrre e leis arpas de bronze, e qu'èra tant esfraianta qu'es pas de dire. Lo devorava e lo trissava tot, e çò que restava, lo trepejava. **20** E tanben ne'n voliáu saupre mai a prepaus dei dètz banas qu'aviá sus lo cap e de la bana pichona que creisseguèt entre leis autrei e tres de lei promièrei banas fuguèron arrancadas davant d'ela e qu'aviá d'uelhs e una boca que parlava amb arrogància e que devenguèt mai granda que leis autrei.

21 « Mentre regardave, aquesta bana comencèt a faire la guèrra còntre lei sants e a lei vincer **22** fins au moment qu'arribèt l'Ancian de jorns e se decretèt una senténcia en favor dei sants de l'Autisme e son temps fixat per recebre lo règne fuguèt arribat.

23 « E me diguèron : "La quatrena bèstia es un quaten reiaume que i aurà sus la tèrra. Serà diferent de totei leis autrei reiaumes. Devorará tota la tèrra e la trepejarà e la trissará. **24** Lei dètz banas son dètz rèis que se levaràn d'aqueste reiaume. E un autre se levarà après e serà diferent dei promiers, e umiliarà tres rèis. **25** E parlarà amb arrogància còntre l'Autisme, e perseguirà lei sants de l'Autisme. E aurà l'idèa de cambiar lo temps e la lei. E lei sants de l'Autisme seràn balhats en sa man pendent un temps, dos temps e la mitat d'un temps. **26** Mai lo tribunau s'assetèt e la reiautat fugèt levada d'aqueste rèi per que siegue consumit e destruch per sempre.

27 E lo règne, la reiautat e la grandor deis reiaumes sota tot lo cèu fuguèron balhats au pòble dei sants de l'Autisme. Son reiaume es un reiaume eternal, e totei leis autrei reiaumes lei serviràn e leis obeiràn."

28 « Vaicí lo finau dau racònte. Quant a ieu, Danièl, mei pensadas me troblèron e cambièt la color, mai gardèt aquestei causas dins de mon còr. »

17 « Aquèsti quatre gràndi bèstio soun quatre rèi que sorgiran de la terro.

18 Mai li sant de l'Autisme receberan lou règne e lou poussediran eternalamen, o, pèr sèmpe.

19 « Pièi n'en vouliéu saupre mai à prepaus de la quatrenco bèstio, qu'èro diferènto de tóuti lis outro, emé li dènt de ferre e lis arpo de brounze, e qu'èro tant esfraianto qu'es pas de dire. Lou devouravo e lou trissavo tout, e çò que restavo, lou trepejavo.

20 E tambè n'en vouliéu saupre mai à prepaus di dèòs bano qu'avié sus lou cap e de la bano pichouno que creisseguèt entre lis outro e tres de li proumiéri bano fuguèron arrancado davans d'elo e qu'avié d'uei e uno bouco que parlavo emé arrouganço e que devenguèt mai grandò que lis outro.

21 « Mentre regardave, aquesto bano coumencèt à faire la guerro contro li sant e à li vincer **22** jusqu'au moumen qu'arribèt l'Ancian de jour e se decretèt uno sentènci en favor di sant de l'Autisme e soun tèms fissa pèr recebre lou règne fuguèt arriba.

23 « E me diguèron : — La quatrenco bèstio es un quaten reiaume que i'aura sus la terro. Sara diferènt de tóuti lis àutri reiaume. Devourara touto la terro e la trepejara e la trissara. **24** Li dèòs bano soun dèòs rèi que se levaran d'aqueste reiaume. E un autre se levava après e sara diferènt di proumié, e umiliara tres rèi. **25** E parlarà emé arrouganço contro l'Autisme, e perseguira li sant de l'Autisme. E aura l'idèio de cambia lou tèms e la lèi. E li sant de l'Autisme saran baia en sa man pendent un tèms, dous tèms e la mita d'un tèms. **26** Mai lou tribunau s'assetèt e la reiauta fuguèt levado d'aqueste rèi pèr que siegue counsumi e destru pèr sèmpe.

27 E lou règne, la reiauta e la grandour di reiaume soute tout lou cèu fuguèron baia au pople di sant de l'Autisme. Soun reiaume es un reiaume eternal, e tóuti lis àutri reiaume li serviràn e lis óubeiran. »

28 « Veici lou finau dóu raconte. Quant à iéu, Danié, mi pensado me troblèron e cambiè la coulour, mai gardè aquesti causo dins de moun cor. »

Capítol 8

1 L'an tresen dau règne de Belshatsar ieu, Danièl, aguèt una vision après de l'autre qu'aviáu agut abans. **2** Pendant la vision, veguère que me trobave a Susa, la ciutadèla dins la província d'Elam ; dins la vision me trobave près de lo flume Olai. **3** E auçère meis uelhs e veguère un aret arreatat davant lo flume. Avia doas banas, una mai auta que l'autra. E la mai auta sortiguèt la darriera. **4** E veguère l'aret cargar vers lo ponent, vers lo nord e vers lo sud e ges de bèstia podiá pas li resistir, e degun podiá lei salvar de sa man. Faguèt segon sa volontat e devenguèt grand.

5 E ieu contuniave de regardar quand, tot d'un temps, un bòchi venguèt dau ponent. Traversèt tota la superficia de la tèrra sensa tocar lo sòu. E lo bòchi avia una bana notable entre leis uelhs.

6 E anèt vers l'aret de doas banas qu'aviáu vist arreatat davant lo flume. E correguèt vers eu amb de poder violent.

7 E li veguère s'aprochar a l'aret plen de colèra, e li ataquèt e li especèt lei doas banas e l'aret avia pas ges de poder per li resistir. E mai, lo bòchi li gitèt a tèrra e li trepegèt e degun non li poguèt salvar dau bòchi.

8 E lo bòchi devenguèt fòrça important, mai quand devenguèt fòrt, sa bana notable fuguèt espaçada e quatre autrei banas notables sortiguèron a sa plaça vers lei quatre vents dau cèu.

9 E d'un d'elei, sortiguèt una bana pichona e creisseguèt fòrça vers lo sud, vers lo levant e vers la Tèrra Gloriosa.

10 Creisseguèt tanben vers l'Armada dau cèu e ne'n gitèt a tèrra quauquei d'elei, e quauqueis estelas. E lei trepegèt. **11** E devenguèt arrogant contra lo Prince de l'Armada e li levèt lei sacrificis regulars e son santuari fuguèt destruch.

12 En causa de la transgression, una armada li fuguèt balhada. E la bana gitèt a tèrra la veritat e reüssiguèt en tot çò qu'assaièt.

13 E ausiguère parlar un sant. E un autre sant li demandèt : « Quant de temps durarà aquesta vision a prepaus dei sacrificis regulars, la transgression que causa la devastacion e lo trepejar dau santuari e de l'armada ? » **14** E me respondeguèt : « Durarà 2.300 jorns e vèspres, e puei lo santuari serà netejat. »

Chapitre 8

1 L'an tresen dóu règne de Belshatsar iéu, Danié, aguè uno vesiou après de l'autre qu'aviéu agu avans. **2** Pendènt la vesiou, veguère que me troubave à Suso, la ciéutadello dins la provinço d'Elam ; dins la vesiou me troubave proche lou flume Oulai. **3** E aussère mis iue e veguère un aret arresta davans lou flume. Avié dos bano, uno mai auto que l'auto. E la mai auto sourtiguèt la darriero. **4** E veguère l'aret carga vers lou Pounènt, vers lou Nord e vers lou Sud e ges de bèstio poudié pas ié resisti, e degun poudié li sauva de sa man. Faguè segound sa voulounta e devenguèt grand.

5 E iéu countuniave de regarda quand, tout d'un tèm, un bòchi venguèt dóu Pounènt. Traversè touto la superficio de la terro sènso touca lou sòu. E lou bòchi avié uno bano noutablo entre lis iue.

6 E anè vers l'aret di dos bano qu'aviéu vist arresta davans lou flume. E courreguèt vers éu emé de poudé vioulènt.

7 E iéu veguère s'aprocha à l'aret plen de coulèro, e ié ataquè e i'especè li dos bano e l'aret avié pas ges de poudé pèr ié resisti. E mai, lou bòchi lou gitèt à terro e lou trepejà e degun noun lou pousquè sauva dóu bòchi.

8 E lou bòchi devenguèt forço impuortant, mai quand devenguèt fort, sa bano noutabloe fuguèt espaçado e quatre àutri bano noutablo sourtiguèron à sa plaço vers li quatre vènt dóu cèu.

9 E d'un d'éli, sourtiguèt uno bano pichouno e creisseguèt forço vers lou sud, vers lou levant e vers la Terro Glourioso.

10 Creisseguèt tambèn vers l'Armado dóu cèu e n'en gitè à terro quàuqui d'éli, e quàuquis estelo. E li trepegè. **11** E devenguèt arrogant contro lou Prince de l'Armado e ié levè li sacrifici regular e soun santuari fuguèt destru. **12** En causo de la transgressioun, uno armado ié fuguèt baiado. E la bano gitè à terro la verita e reüssiguèt en tout çò qu'assaiè.

13 E ausiguère parla un sant. E un autre sant ié demandè : « Quant de tèm durara aquesto vesiou à prepaus di sacrifici regular, la transgressioun que causo la devastacioun e lou trepeja dóu santuari e de l'armado ? » **14** E me respoudeguè : « Durara 2.300 jour e vèspre, e pièi lou santuari sera neteja. »

15 Ieu, Danièl, regardave la vision e cercave de la comprendre quand, subran, apareguèt davant ieu quauqu'un que semblava uman, **16** e aisiguère una votz umana au mitan dau flume Olai en disent : « Gabrièl, explica la vision an aquest òme ! »

17 Alora venguèt près de l'endrech onte me trobave, e quand arribèt m'espaventère e tombère de fàcia a tèrra. E me diguèt : « Filh d'òme, debes comprene que la vision es per lo temps de la fin. »

18 Mentre que parlava, m'endormiguère profondament amb la fàcia vers la tèrra mai me toquè e me faguèt levar. **19** Alora me diguèt : « Te farai saupre çò que vendrà en lo darrièr temps de l'indignacion, car arribarà au temps fixat de la fin.

20 « L'aret qu'as vist es lei rèis de Mèdia e Pèrsia.

21 Lo bòchi es lo reiaume de Grècia e la bana granda entre seis uelhs es son promièr rèi. **22** La bana fuguèt espaçada e quatre autrei banas sortiguèron a sa plaça : quatre reiaumes sortiran d'aquela nacion, mai seràn pas tant poderós.

23 « E vers lo temps finau de son règne, quand la transgression aurà arribat au comolum, se levarà un rèi d'aspècte ferotge que comprendrà de messatges ambigus. **24** Devendrà fòrça poderós, mai pas per son pròpri poder. Destruirà tant qu'es pas de dire. Prosperarà e reüssirà, e causarà destruccions ai poderós e au pòble dei sants.

25 Usarà l'engan per prosperar e reinar. Son còr serà plen d'arrogància. E pendent un temps de seguretat per lei gents, causarà fòrça destruccions. E se levarà còntre lo Prince dei princes mai serà espaçat sensa intervencion umana.

26 « La vision dei jorns e lei vèspres es veridica mai deu la sagelar perque se complirà en un temps encara aluenchat. »

27 E ieu, Danièl, me fuguèt fatigat e malaut pendent fòrça jorns. Puet me levère e anère a faire mon trabalh au servici dau rèi. Mai encara ère estabosit per la vision e degun non la podiá comprene.

Capítol 9

1 L'an promièr de Daire, filh d'Assuerus, un dei Mèdas qu'aviá estat fach rèi sus lo reiaume dei caldèus ; **2** l'an promièr de son règne, ieu, Danièl, compenguère, segond lei libres, lo nombre d'ans que Jehovà aviá dich a Jeremias lo profèta sus

15 Iéu, Danié, regardave la vesioun e cercave de la comprendre quand, subran, apareiguèt davans iéu quaucun que semblavo uman, **16** e ausiguère uno voues umano au mitan dóu flume Oulai en disent : « Gabriéu, esplico la vesioun à-n-aquest òme ! » **17** Alor venguèt proche l'endré ounte me trobave, e quand arribèt m'espaventère e toumbère de faço à terro. E me diguèt : « Fiéu d'òme, devez comprene que la vesioun es pèr lou tèms de la fin. » **18** Mentre que parlavo, m'endormiguère profondamen emé la faço vers la terro mai me touquè e me faguèt leva. **19** Alor me diguèt : « Te farai saupre çò que vendrà en lou darrièr tèms de l'indignacioun, car arribarà au tèms fissa de la fin.

20 « L'aret qu'as vist es li rèi de Medio e Perso.

21 Lou bòchi es lou reiaume de Grèço e la bano granda entre sis iue es soun proumièr rèi.

22 La bano fuguèt espaçada e quatre àutri bano sourtiguèron à sa plaço : quatre reiaume sourtiràn d'aquelo nacioun, mai seràn pas tant poudèrous.

23 « E vers lou tèms finau de soun règne, quand la transgressioun aura arriba au coumoulun, se levarà un rèi d'aspèt ferouge que comprendrà de message ambigu. **24** Devendra fòrço poudèrous, mai pas pèr soun propre poudé. Destruirà tant qu'es pas de dire. Prouspèrera e reüssirà, e causarà destrucioun di poudèrous e au pople di sant.

25 Usarà l'engan pèr prouspera e reinar. Soun cor sara plen d'arrouganço. E pendent un tèms de segureta pèr li gènt, causarà fòrço destrucioun. E se levarà contro lou Prince di prince mai sara espaça sènsò intervencioun umano.

26 « La vesioun di jour e li vèspre es veridico mai la deù sagela pèr que se coumplirà en un tèms encaro aluencha. »

27 E iéu, Danié, me fuguèt fatiga e malaut pendent fòrço jour. Pièi me levère e anère à faire moun trabai au servici dóu rèi. Mai encaro ère estabousi pèr la vesioun e degun noun la poudié comprene.

Chapitre 9

1 L'an proumièr de Daire, fiéu d'Assuerus, un di Mède que fuguèt fa rèi sus lou reiaume di Caldeien ; **2** l'an proumièr de soun règne, iéu, Danié, compenguère, segound li libre, lou nombre d'an que Jehouva avié di à Jeremiò lou

quant de temps Jerusalèm restariá abandonada : setanta ans. **3** Alora tornère ma fàcia vers lo Sénher Dieu per li demandar amb de pregieras e suplicacions, e juni e vestit de sac e cubèrt de cendres. **4** E preguère Jehovà, mon Dieu, e faguère aquesta confession : « Òu Sénher Dieu, grand e meravilhós, que respècta son aliança e mòstra misericòrdia envèrs aquelei qu'obeïsson sei comandaments ! **5** Avèm pecat e avèm fach lo mau, avèm agit marridament. Nos siam rebellats e avèm abandonat tei precèptes e tei leis. **6** E avèm pas escotat tei servidors lei profètas que parlavan en ton nom a nòstei rèis, a nòstei princes, a nòstei paires e a tot lo monde dau país. **7** La justícia es amb tu, mai la vergonha es amb nautres. Ainsì es uèi la situacion deis òmes de Juda, deis abitants de Jerusalèm e de tot Israèl, d'aquelei que son prèss e d'aquelei que son luènh dins totei lei país onte leis as dispersats perque t'an estats infidèus.

8 Òu Jehovà, siegue la vergonha amb nautres, amb nòstei rèis, amb nòstei princes, amb nòstei paires perque avèm pecat còtra tu. **9** Siegue amb tu, Sénher Dieu, la misericòrdia e lo perdon, perque nos siam rebellats còtra tu. **10** Non avèm pas escotat la votz de Jehovà nòste Dieu en obeïr lei leis que nos balhèt per mejan de sei profètas. **11** Òc, tot Israèl a trepejat ta lei, l'an abandonada e obeïsson pas ta votz. Alora, lo jurament e la malediccion escricha dins la Lei de Moïses, lo servitor de Dieu, a cabussat sus nautres perque avèm pecat còtra Eu. **12** As complit lei paraulas qu'aviás dich còtra nautres, e còtra lei jutges que nos jutjavan, en fasent venir una granda calamitat sus nautres. S'aviá jamai vist sota lo cèu una calamitat come çò qu'a passat a Jerusalèm. **13** Come està escrich dins la Lei de Moïses, tota aquesta calamitat es venguda sus nautres e maugrat tot, non avèm pregat davant Jehovà nòste Dieu per nos en pentir e per comprene ta veritat.

14 « E Jehovà nos a observat e a portat la calamitat sus nautres, perque Jehovà nòste Dieu es just en totei seis òbras e maugrat tot, non li avèm pas obeït.

15 « Ara, Sénher nòste Dieu, Tu qu'as fach sortir ton pòble d'Egipte per ta poderosa man, e que t'as fach un nom fins a aqueste jorn, avèm pecat e avèm agit marridament. **16** Segond ta justícia, te prègue, aparta ta colèra e ta furor de ta vila, Jerusalèm, ta santa montanha, perque per nòstei

proufèto sus quant de tèms Jerusalèn restarié abandonado : setanto an. **3** Alor tournère ma façò vers lou Segne Diéu pèr ié demanda emé de preguiero e suplicacioun, e june e vèsti de sac e cubert de ceèndre. **4** E preguère Jehouva, moun Diéu, e faguère aquesto counfessioun : « Hòu Segne Diéu, grand e meravious, que respèto soun alianço e mostro misericòrdi envers aquéli qu'òubeïsson si coumandamen ! **5** Avèn peca e avèn fa lou mau, avèn agi marridamen. Nous sian rebella e avèn abandonna ti precèt e ti lèi. **6** E avèn pas escouta ti servidou li proufèto que parlavon en toun noum à nòsti rèi, à nòsti prince, à nòsti paire e à tout lou mounde dóu país. **7** La justico es emé tu, mai la vergougno es emé nautre. Ainsì es vuei la situacioun dis ome de Juda, dis abitant de Jerusalèn e de tout Israèl, d'aquéli que soun proche e d'aquéli que soun liuen dins tóuti lei país ounte lis as dispersa pèr que t'an esta infidèu.

8 Hòu Jehouva, siegue la vergougno emé nautre, emé nòsti rèi, emé nòsti prince, emé nòsti paire pèr que avèn peca contro tu. **9** Siegue emé tu, Segne Diéu, la misericòrdi e lou perdoun, pèr que nous sian rebella contro tu. **10** Noun avèn pas escouta la voues de Jehouva nòste Diéu en óubeï li lèi que nous baiè pèr mejan de si proufèto.

11 Ò, tout Israèl a trepeja ta lèi, l'an abandonado e óubeïsson pas ta voues. Alor, lou juramen e la maledicioun escricho dins la Lèi de Mouïse, lou servitour de Diéu, a cabussa sus nautre pèr que avèn peca contro Éu. **12** As coumpli li paraulo qu'aviés di contro nautre, e contro li juge que nous jujavon, en fasent veni uno granda calamita sus nautre. S'avié jamai vist souto lou cèu uno calamita coume çò qu'a passa à Jerusalèn.

13 Coume es esta escri dins la Lèi de Mouïse, touto aquesto calamita es vengudo sus nautre e mau-grat tout, noun avèn prega davans Jehouva nòste Diéu pèr nous en penti e pèr coumprene ta verita.

14 « E Jehouva nous a óusserva e a pourta la calamita sus nautre, pèr que Jehouva nòste Diéu es just en tóuti sis obro e mau-grat tout, noun i'avèn pas óubeï.

15 « Aro, Segne nòste Diéu, Tu qu'as fa sourti toun pople d'Egito pèr ta pouderouso man, e que t'as fa un noum jusquo à-n-aqueste jour, avèn peca e avèn agi marridamen. **16** Segound ta justico, te prègue, aparto ta coulèro e ta furour de ta vilo, Jerusalèn, ta santo mountagno, pèr que pèr

pecats, per lei fautas de nòstei paires, Jerusalèm e ton pòble son una vergonha per tot lo monde que nos envouta. **17** Alora, nòste Dieu, escota la pregiera de ton servitor e sei suplicacions e, per causa de ton nom, fai brilhar ta fàcia sus ton santuari. **18** Prèsta atencion, mon Dieu, e escota, duebre tei uelhs e garda nòsta calamitat e la vila que pòrta ton nom, car es pas en rason de nòsteis òbras justas que te suplicam, mai en rason de ta granda misericòrdia. **19** Ause, òu Sénher, perdona, òu Sénher, escota e agisse. Tardes pas, mon Dieu, per ta causa, car ta vila e ton pòble pòrtan ton nom. »

20 E mentre que encara parlave, e pregave, e confessave mon pecat e lei pecats de mon pòble Israèl, e suplicave davant Jehovà mon Dieu a prepaus de sa santa montanha, **21** òc, l'òme Gabrièl, qu'aviáu vist en una vision d'abans, volèt rapidament vers ieu, e i arribèt près dau temps de l'ofrenda dau vèspre **22** e me balhèt d'explicacions en disent : « Danièl, siáu vengut te balhar de destriament e de conoissença. **23** Quand as començat ta suplicacion, ai reçauput un messatge e siáu vengut te lo balhar, perque siás fòrça amat. Prèsta donc atencion au messatge e compren la vision.

24 « S'an fixat setanta setmanas per ton pòble e ta santa vila per acabar la transgression, de suprimir lo pecat, de perdonar la fauta, d'instaurar una justícia eternala, de sagelar la profecia e donar l'òncion au Sant dei sants. **25** Alora, deu comprene aquò, que dempuei la sortida de l'òrdre de restablir Jerusalèm fins lo Messias, lo Prince, i aurà sèt setmanas e tanben seissanta duas setmanas, e la vila serà rebastida un autre còp amb sei carrieras e sa muralha, mai dins un temps dificile.

26 « Dempuei de lei seissanta duas setmanas, lo Messias serà suprimit e n'aurà ren, e lo pòble d'un prince que vendrà destruirà la vila e lo santuari. E sa fin serà per l'inondacion e i aurà guèrra fins a la fin ; calamitats an estat decretadas.

27 « E farà una aliança fèrma amb la multitud pendent una setmana, mai au mitan de la setmana arrestarà lo sacrifici e leis ofrendas. E aquel que causa la calamitat vendrà sus l'ala de causas repugnants. E çò que a estat decidit vendrà tanben sus lo destruseire. »

nòsti pecat, pèr li fauto de nòsti paire, Jerusalèn e toun pople soun uno vergougno pèr tout lou mounde que nous envouto. **17** Alor, noste Diéu, escouto la pregiero de toun servitour e si suplicacioun e, pèr causo de toun noum, fai briha ta faço sus toun santuari. **18** Prèsto atencioun, moun Diéu, e escouto, duerb tis iue e gardo nosto calamita e la vilo que porto toun noum, car es pas en rasoun de nòstis obro justo que te suplican, mai en rasoun de ta grando misericòrdi. **19** Ausis, hòu Segne, perdouno, hòu Segne, escouto e agis. Tardes pas, moun Diéu, pèr ta causo, car ta vilo e toun pople porton toun noum. »

20 E mentre que encaro parlave, e pregave, e counfessave moun pecat e li pecat de moun pople Israèl, e suplicave davans Jehouva moun Diéu à prepaus de sa santo mountagno, **21** ò, l'ome Gabriéu, qu'aviéu vist en uno vesion d'avans, voulè rapidamen vers iéu, e i'arribè proche lou tèms de l'oufrèndo dóu vèspre **22** e me baiè d'esplicacioun en disent : « Danié, siéu vengu te baia de judice e de counaissènço. **23** Quand as coumença ta suplicacioun, ai reçaupu un message e siéu vengu te lou baia, pèr que siés forço ama. Prèsto dounc atencioun au message e coumpren la vesion.

24 « S'an fissa setanto semana pèr toun pople e ta santo vilo pèr acaba la transgressioun, de suprimi lou pecat, de perdouna la fauto, d'istaura uno justico eternalo, de sagela la proufecio e douna l'ouncioun au Sant di sant. **25** Alor, dèu coumprene acò, que dempièi la sourtido de l'òrdre de restabli Jerusalèn jusqu'au Messio, lou Prince, i'aura sèt semana e tanbèn seissanto-dos semana, e la vilo sara rebastido un autre cop emé si carriero e sa muraio, mai dins un tèms dificile.

26 « Dempieì li seissanto-dos semana, lou Messio sara suprimit e n'aura rèn, e lou pople d'un prince que vendra destruire la vilo e lou santuari. E sa fin sara pèr l'inoundacioun e i'aura guerrou jusqu'o la fin ; calamita soun estado decretado.

27 « E fara uno alianço fermo emé la moulounado pendent uno semana, mai au mitan de la semana arrestara lou sacrifici e lis oufrèndo. E aqueu que causo la calamita vendra sus l'alo de causo repugnant. E ço que a esta decidi vendra tanbèn sus lou destruseire. »

Capítol 10

1 L'an tresen de lo rèi Cir de Pèrsia, Danièl, que tanben s'apèla Bautasar, resachèt una revelacion. E la revelacion èra veridica mai son temps fixat èra encara en lo futur aluenchat. E compreguèt la revelacion e compreguèt la vision.

2 « En aquelei jorns, ieu, Danièl, ère de dòu dempuei tres setmanas entieras. **3** Manjave ges de deliciós, e ni carn ni vin intravan pas dins ma boca ni usave pas d'òli per lo còrs pendent lei tres setmanas entieras. **4** Lo vintiquatren jorn dau promièr mes, mentre que me trobave sus lo bòrd dau grand flume, lo Tigre, **5** aucèr leis uelhs e veguèr un òme vestit de lin amb una cencha d'òr d'Ofaz a la cintura. **6** Son còrs èra come de la crisolita, e sa fàcia èra brilhanta come l'ulhauç, seis uelhs come de pegons de fuòc, sei braç e sei pès come de bronze lis, e lo sòn de sei paraulas come la votz d'una multitud. **7** Solament ieu, Danièl, veguèr la vision, perque leis òmes qu'èran amb ieu veguèron pas ren. Maugrat tot, una sensacion de terror tombèt sus elei e fugiguèron a s'escondre.

8 Restèr, donc, solet quand veguèr aquesta vision impressionanta. Alora, ges de fòrça restèt dins ieu perque ma vigor devenguèt fragilitat e poguèr retenir ges de poder. **9** Maugrat tot, poguèr ausir lo sòn de sa votz mai pendent que l'ausiáu, m'endormiguèr profundament amb la fàcia vers la tèrra. **10** Subran, una man me toquèt e me revelhèt per que me levèssè **11** e me diguèt : « Danièl, siás fòrça amat, prèsta atencion a lei paraulas que te dise. Lèva te, car ai estat mandat vers tu. » E mentre parlava, me levèt en tremolant.

12 Puei me diguèt : « Agues pas paur, Danièl ! Car dempuei dau promièr jorn qu'as vougut comprene e t'as umiliat davant de ton Dieu, tei paraulas an estat escotadas, e ieu siáu vengut per causa d'elei. **13** Mai lo prince de Pèrsia me barrèt lo camin pendent vint-e-un jorns. Alora Miquèu, un dei princes mai importants, venguèt a m'ajudar perque ère aquí solet amb lei rèis de Pèrsia.

14 Mai ara siáu arribat aici per te faire saupre çò que passarà amb ton pòble dins lo temps dei darrièr jorns, perque la vision es encara per lo futur aluenchat.

Chapitre 10

1 L'an tresen de lou rèi Cir de Perso, Danié, que tambèn s'apello Bautesar, resachè uno revelacioun. E la revelacioun èro veridico mai soun tèms fissa èro encaro dins lou futur aluencha. E coumpreguè la revelacioun e coumpreguè la vesion.

2 « En aquéli jour, iéu, Danié, ère de dòu dempièi tres semano entiero. **3** Manjave rèn de delicious, e ni carn ni vin intravon pas dins ma bouco ni usave pas d'òli pèr lou cors pendent li tres semano entiero. **4** Lou vento-quatre jour dóu proumié mes, mentre que me troubave sus lou bord dóu grand flume, lou Tigre, **5** aussèr lis iue e veguèr un ome vesti de lin em' uno cencho d'or d'Oufaz à la centuro. **6** Soun cors èro coume de crisoulito, e sa faço èro brihanto coume l'uiav, sis iue coume de pegoun de fiò, si bras e si pèd coume de brounze lis, e lou son de si paraulo coume la voues d'uno moulounado. **7** Soulamen iéu, Danié, veguèr la vesion, pèr que lis ome qu'èron em' iéu veguèron pas rèn. Mau-grat tout, uno sensacioun de terrour toumbè sus éli e fugiguèron à s'escoudre.

8 Restèr, dounc, soulet quand veguèr aquesto vesion impressiounanto. Alor, ges de forço restè dins iéu pèr que ma vigour devenguè fragilita e pousquèr reteni ges de poudé. **9** Mau-grat tout, pousquèr ausi lou son de sa voues mai pendent que l'aussissiéu, m'endourmiguèr profundamen emé la faço vers la terro. **10** Subran, uno man me touquè e me revihè pèr que me levèssè **11** e me diguè : « Danié, siés forço ama, prèsto atencioun i paraulo que te dise. Lèvo-te, car siéu esta manda vers tu. » E mentre parlavo, me levè en tremolant.

12 Pièi me diguè : « Agues pas paur, Danié ! Car dempièi dóu proumié jour qu'as vougu coumprene e t'as umilia davans toun Diéu, tei paraulo soun estado escoutado, e iéu siéu vengu pèr causo d'éli. **13** Mai lou prince de Perse me barrè lou camin pendent vint-e-un jour. Alor Miquèu, un di prince mai important, venguè à m'ajuda pèr qu'ère aquí soulet emé li rèi de Perso.

14 Mai aro siéu arriba eici pèr te faire saupre çò que passara emé toun pople dins lou tèms di darrié jour, pèr que la vesion es encaro pèr lou futur aluencha.

15 E quand m'aviá dich aquestei paraulas virère mon cap vers la tèrra e devenguère mut. **16** Alora, quauqu'un que semblava un filh d'òme toquèt mei labras e per aquò poguère dubrir ma boca e dire aqueu que èra davant d'ieu : « Sénher, per causa d'aquesta vision, siáu inquiet e ai perdut tota ma fòrça. **17** Come donc pòde ieu, servitor de mon sénher, parlar amb mon sénher ara qu'ai plus de fòrça e me manca l'alèn ? »

18 E aqueu que semblava uman me toquèt mai e me balhèt de fòrça **19** e me diguèt : « Agues pas paur, òu òme fòrça amat, e que la patz siegue amb tu ! Siegues fòrt, òc, siegues fòrt ! » Quand aguèt parlat, retrobèrè de fòrças e li diguère : « Parla, mon sénher, perque m'as balhat de fòrça. »

20 Alora me diguèt : « Sables tu perqué siáu vengut te veire ? Ara deve tornar combatre amb lo prince de Pèrsia. E quand m'enanarai, sensa dobtè vendrà lo prince de Grècia. **21** Mai te dirai lei causas que son escrichas dins lo libre de la Veritat. Solament n'i a un que m'ajuda en aquestei causas, Miquèu, vòste prince. »

Capítol 11

1 L'an promièr de Daire lo Mèda, me levèrè per li refermar e li enfortir :

2 « Garda ! Tres autrei rèis se levaràn per Pèrsia. E lo quatren serà mai ric que totei leis autrei. E per lo poder de sei riquesas, solevarà lo monde còtra lo reiaume de Grècia.

3 « E se levarà un rèi poderós que reinarà amb un grand poder e farà segon çò que voudrà.

4 E quand s'ague levat, serà espaçat e son reiaume devesit vers lei quatre vents dau cèu, mai pas per sei descendents ni en conservant lo meteis poder, perque son règne serà desracinat e balhat a d'autrei.

5 « E lo rèi dau sud, valent a dire, un de sei princes, devendra fòrt. Mai quauqu'un ganharà poder sus eu ; un poder encara mai fòrt que lo sieu. **6** Au bot de quauqueis ans faràn una aliança e la filha dau rèi dau sud anarà au rèi dau nord per establir un pache, mai ela conservarà pas lo poder de son autoritat, e ni mai ni eu ni son autoritat se mantendrán. E ela serà liurada amb totei aquelei que l'avián portada, ansin come son paire e d'aquelei que la faguèron fòrta en aqueu temps.

15 E quand m'avié d'aquèsti paraulo virère moun cap vers la terro e devenguère mut. **16** Alor, quaucun que semblavo un fiéu d'òme touquèt mi labro e pèr acò pousquère durbi ma bouco e dire aqueu que èro davans iéu : « Segne, pèr causo d'aquesto vesioun, siéu inquiet e ai perdu touto ma forço. **17** Coume dounc pòde iéu, servitor de moun segne, parla emé moun segne aro qu'ai plus de forço e me manco l'alèn ? »

18 E aqueu que semblavo uman me touquèt mai e me baiè de forço **19** e me diguèt : « Agues pas pòu, hòu ome forço ama, e que la pas siegue emé tu ! Siegues fort, o, siegues fort ! » Quand aguèt parlat, retrobèrè de forço e ié diguère : « Parlo, moun segne, pèr que m'as baia de forço. »

20 Alor me diguèt : « Sables tu perqué siéu vengu te veire ? Aro deve tourna coumbatre emé lo prince de Perso. E quand m'enanarai, sènsò doute vendrà lo prince de Grèço. **21** Mai te dirai li causo que soun escricho dins lou libre de la Verita. Soulamen n'i a un que m'ajudo en aquèsti causo, Miquèu, voste prince. »

Capítol 11

1 L'an proumié de Daire lou Mède, me levèrè pèr ié referma e i'afourti :

2 « Gardo ! Tres àutri rèi se levaran en Perso. E lou quatren sarà mai riche que tóuti lis autre. E pèr lou poudé de si richesso, souleva lou mounde contro lou reiaume de Grèço.

3 « E se levava un rèi pouderous que regnara em' un grand poudé e fara segound çò que voudra. **4** E quand s'ague leva, sara espaça e soun reiaume devesi vers li quatre vènt dóu cèu, mai pas pèr si descendènt ni en counservant lou meme poudé, pèr que soun règne sara desracina e baia à d'autre.

5 « E lou rèi dóu Sud, valent-à-dire, un de si prince, devendra fort. Mai quaucun gagnara lou poudé sus éu ; un poudé encaro mai fort que lou siéu. **6** Au bout de quauquis an faran uno alianço e la fiho dóu rèi dóu Sud anara au rèi dóu nord pèr establir un pache, mai elo counserva pas lou poudé de soun autourita, e nimai ni éu ni soun autourita se mantendran. E elo sara liéurado emé tóuti aquéli que l'avién pourtado, ansin coume soun paire e d'aquéli que la faguèron forto en aqueu tèms.

7 E una de lei brancas de sa racina se levarà a sa plaça. E vendrà amb una armada vers la fortaleza dau rèi dau nòrd. L'atacarà e la vencerà.

8 E tanben s'emportarà en Egipte sei dieus, seis estatuas de metau, sei tresòrs d'argent e d'òr, e de captius. E pendent quauqueis ans, se mantendrà luènh dau rèi dau nòrd. **9** E lo rèi dau nòrd vendrà còtra lo rèi dau sud, mai tornarà a son país.

10 « Pasmens sei filhs se prepararàn per luchar e recamparàn una armada gigantesca qu'avançarà a còp segur e inondarà e traversarà. E puei s'entornarà e lucharà fins arribar a sa fortaleza.

11 « E lo rèi dau sud s'encanharà e anarà a luchar còtra eu, ço es, còtra lo rèi dau nòrd. E aquest recamparà una multitud gigantesca, mai aquesta multitud serà liurada en lei mans de son enemig.

12 E quand la multitud serà liurada, son còr s'emplirà d'orguèlh e farà tombar desenas de milièrs, mai vencerà pas completament.

13 « E lo rèi dau nòrd tornarà e recamparà una multitud encara mai nombrosa que la promièra e au bòt de quauqueis ans tornarà amb una granda armada fòrça ben equipada. **14** En aquelei jorns, n'i aurà abòrd que se levaràn còtra lo rèi dau sud. E quauquei òmes violents de ton pòble s'auçaràn en compliment de la vision, mai cabussaràn.

15 « E lo rèi dau nòrd vendrà e bastirà un barri de sèti e conquistarà una vila fortificada. E lei fòrças dau rèi dau sud podran pas faire ren còtra eu. Degun, ni lei tropas mai preparadas auràn de fòrça per resistir. **16** Aqueu que vendrà còtra eu farà ço que vouldrà e degun non aurà de fòrça per li resistir e restarà dins la Tèrra Gloriosa amb de poder per destruire. **17** Serà determinat a sortir amb totei lei fòrças de son reiaume e farà un pache amb lo rèi dau sud. Eu tanben li balharà sa filha per lo destruire, mai ela serà pas amb éu ni li suportarà. **18** Après se tornarà vers lei tèrras de la còsta e ne'n conquistarà fòrça, mai un comandant acabarà amb son opròbi e li tornarà son opròbi sus éu. **19** E fixarà l'atencion vers lei fortalezas de son pròpi país, mai trabucarà e tombarà e serà pas trobat.

20 « En a sa plaça se levarà un autre qu'exigirà d'impòsts per tot lo reiaume gloriós mai dempuei de quauquei jorns serà destruch mai non en colèra ò en guèrra.

21 « E a sa plaça s'auçarà una persona marrida, e li balharàn pas de dignitat reiala. Mai arribarà en

7 E uno de si branco de sa racino se levava à sa plaço. E vendra em' uno armado vers la fourtaresso dóu rèi dóu Nord. L'atacara e la vincra. **8** E tambèn empourtara en Egito si diéu, sis estatuò de metau, si tresor d'argènt e d'or, e de catiéu. E pendent quàuquís an, se mantendra liuen dóu rèi dóu nord. **9** E lou rèi dóu nord vendra contro lou rèi dóu sud, mai tournara à soun país.

10 « Pamens si fiho se prepararan pèr lucha e recamparan uno armado gigantesco qu'avançara à cop segur e inoundara e traversara. E pièi s'entournara e luchara fin arriba à sa fourtaresso.

11 « E lou rèi dóu Sud s'encagnara e anara lucha contro éu, ço es, contro lou rèi dóu Nord. E aqueste recampara uno moulounado gigantesco, mai aquesto moulounado sara liéurado i man de soun enemig. **12** E quand la moulounado sara liéurado, soun cor s'emplira d'ourguei e fara tounba de deseno de milié, mai vincra pas coumpletamen.

13 « E lou rèi dóu Nord tournara e recampara uno moulounado encaro mai noumbroso que la proumiero e au bout de quàuquís an tournara em' uno grandò armado forço bèn equipada. **14** En aquéli jour, n'i'aura abòrd que se levaran contro lou rèi dóu sud. E quàuqui ome vioulènt de toun pople s'aussaran en coumplimen de la vesion, mai cabussaran.

15 « E lou rèi dóu Nord vendra e bastira un bàrri de sèti e counquistara uno vilo fourtificado. E li forço dóu rèi dóu Sud podran pas faire rèn contro éu. Degun, ni li tropo mai preparado auran de forço pèr resisti. **16** Aquéu que vendra contro éu fara ço que vouldra e degun noun aura de forço pèr ié resisti e restara dins la Terro Glourioso emé de poudé pèr destruire. **17** Sara determina à sourti emé tóuti li forço de soun reiaume e fara un pache emé lou rèi dóu Sud. Éu tambèn ié baiara sa fiho pèr lou destruire, mai élo sara pas em'éu ni ié supourtara. **18** Après se tournara vers li terro de la costo e n'en counquistara forço, mai un coumandant acabara emé soun escorno e ié tournara soun oescorno sus éu. **19** E fissara l'atencioun vers li fourtaresso de soun propre país, mai trabucara e tounbara e sara pas trouba.

20 « E à sa plaço se levava un autre qu'essigira d'impôt pèr tout lou reiaume glourioso mai dempièi de quàuqui jour sara destru mai noun en coulèro o en guerro.

21 « E à sa plaço s'aussara uno persouno marrido, e ié baiaran pas de dignita reialo. Mai arribaro en

patz e s'apoderarà de la reiautat per mejan d'enganas. **22** E lei fôrças de l'inondacion seràn escobadas davant d'eu, e la meteissa causa li passarà au prince de l'aliança. **23** E après d'aver fach d'paches, usarà l'engana, e montarà, e devendrà fòrt amb pauc de monde. **24** E pendent un temps de patz, anarà a lei partidas mai ricas de la província e farà çò qu'avián pas fach sei paires ò lei paires de sei paires. Distribuirà lo butin, lei despolhas e lei riquesas. Tramarà de projèctes còntre lei fortalèssas, mai solament pendent un temps.

25 « E revelharà son poder e coratge còntre lo rèi dau sud amb una granda armada. E lo rèi dau sud s'engatjarà en la guèrra amb una armada granda e poderosa mai resistirà pas perque tramaràn de projèctes còntre eu. **26** E aquelei que manjan de la porcion reiala causaràn sa cabussada e son armada serà escobada e fôrça monde serà tuat.

27 « E aquestei dos rèis cercaràn de faire lo mau. A la meteissa taula parlaràn la messorga mai reüssiràn pas perque la fin es encara per lo temps fixat.

28 « Lo rèi dau nòrd tornarà a son país amb de grandei riquesas e son còr serà còntre la santa aliança, per aquò anarà còntre ela e puei tornarà a son país.

29 « Au temps fixat, tornarà vers lo sud, mai lei causas passaràn pas come lo darrièr còp, **30** car lei naviris de ponent³ vendràn còntre eu e serà umiliat. Alora s'entornarà en colèra còntre la santa aliança e agirà eficaçament e afavorirà aquelei que l'abandonan. **31** E sei tropas se prepararàn e profanaràn lo santuari de la fortalèssa, e levaràn lo sacrifici regular e plaçaràn l'abominacion que causa la desolacion.

32 « E per de paraulas doças, corromprà ai traites a l'aliança, mai aquelei que conoisson son Dieu, countuniaràn fèrmes. **33** E aquelei qu'an de sen instruiràn la multitud, e pasmens, tombaràn per l'espasa, per la flama, per la captivitat, per lo pilhatge pendent fôrça jorns. **34** E quand tombaràn, receberàn un pauc d'ajuda, mai fôrça ipocritas se jonheràn an elei. **35** E quauquei dei qu'an de sen tombaràn per leis esprovar, e per lei purificar, e per lei blanquir, fins lo temps de la fin ; car aquò serà encara per lo temps fixat.

pas e s'apouderara de la reiauta pèr mejan d'engano. **22** E li forço de l'inoundacioun saran escoubado davans éu, e la memo causo ié passara au prince de l'alianço. **23** E après d'avé fa de pache, usara l'engano, e mountara, e devendra fort emé pau de mounde. **24** E pendent un tèms de pas, anara i partido li mai richo de la provinço e fara ço qu'avien pas fa si paire o li paire de si paire. Distribuirà lou butin, li despouio e li richesso. Tramarà de proujèt contro li fourtaresso, mai soulamen pendent un tèms.

25 « E revihara soun poudé e courage contro lou rèi dóu Sud em'uno grando armado. E lou rèi dóu sud s'engajara en la guerro em' uno armado grando e pouderoso mai resistira pas pèr que tramaran de proujèt contro éu. **26** E aquéli que manjon de la pourcioun reialo causaràn sa cabussado e soun armado sara escoubado e forço mounde sara tua.

27 « E aquèsti dous rèi cercaran de faire lou mau. A la memo taulo parlaran la messorgo mai reüssiran pas pèr que la fin es encaro pèr lou tèms fissa.

28 « Lou rèi dóu nord tournara à soun país emé de grândi richesso e soun cor sara contro la santo alianço, pèr acò anara contro elo e pièi tournara à soun país.

29 « Au tèms fissa, tournara vers lou Sud, mai li causo passaràn pas coume lou darrièr cop, **30** car li navire dóu Pounèt vendran contro éu e sara umilia. Alor s'entournara en coulèro contro la santo alianço e agira eficaçamen e afavourira aquéli que l'abandonon. **31** E si tropo se prepararan e proufanaran lou santuari de la fourtaresso, e levaran lou sacrifici regular e plaçaràn l'abouminacioun que causo la desoulacioun.

32 « E pèr de paraulo douço, courroumpra li traite à l'alianço, mai aquéli que counèisson soun Diéu, countuniaràn ferme. **33** E aquéli qu'an de sen instruiràn la moulounado, e pasmens, toumbaran pèr l'espaso, pèr la flamo, pèr la cativita, pèr lou pihage pendent forço jour. **34** E quand toumbaran, recebran un pau d'ajudo, mai forço ipoucrito se jougneran à-n-éli. **35** E quàuqui demié li qu'an de sen toumbaran pèr lis esprova, e pèr li purifica, e pèr li blanqui, jusqu'au tèms de la fin ; car acò sara encaro pèr lou tèms fissa.

³ Literalament: de Chipre

36 « E lo rèi farà segon sa volontat, e s'exaltarà e s'auçarà cònta tot dieu, e parlarà blasfèmias cònta lo Dieu de dieus ; e prosperarà fins que l'indignacion siegue complida ; car çò que s'a decidit serà fach. **37** E n'aurà pas d'esgard au Dieu de sei paires, e n'aura pas d'esgard au desir de lei femnas, ni a cap dieu ; car s'agrandirà en dessüs de tota causa. **38** A sa plaça adorarà lo dieu de lei fortaleras. E amb d'òr, e d'argent, e de pèiras preciosas e d'autras causas de valor, onorarà un dieu que conoguèron pas sei paires. **39** Agirà dins lei fortaleras mai fòrtas amb un dieu estrangèr ; e balharà la glòria a quau que li reconoisseran, lei farà dominar sus la multitud e lei deveisirà la tèrra en recompensa. **40** « Au temps de la fin, lo rèi dau sud aciparà cònta eu. E lo rèi dau nòrd sortirà cònta eu come una tempèsta amb de carris e de cavaliers, e amb de nombrós naviris ; intrarà dins lei país e lei desbondarà come una inundacion. **41** Tanben intrarà dins la Tèrra Gloriosa e fòrça país cabussaràn ; mai aquesteis escaparàn de sa man : Edòm, Moab, e la partida principala dei filhs d'Ammon. **42** E mandarà sa man cònta lei país, e la tèrra d'Egipte n'escaparà pas. **43** E aurà sota son poder lei tresòrs d'òr e d'argent, e totei lei causas de valor d'Egipte ; e lei Libians e leis Etiopians anaràn amb eu. **44** Mai de novèlas de l'orient e dau nòrd li troblaràn, e sortirà amb de granda colèra a exterminar e destruire fòrça gents. **45** Plantarà sei tendas reialas entre la mar e la santa e gloriosa montanha, e arribarà a sa fin, e i aurà degun per li ajudar.

Capítol 12

1 « En aqueu temps s'auçarà Miquèu, lo grand prince, lo defensor deis filhs de ton pòble ; e aquò serà una epòca de destressa come non n'i a jamai agut dempuei que lei nacions existisson fins aquesta epòca. En aqueu temps, aquelei de ton pòble qu'auràn lo nom escrich dins lo libre seràn sauvats. **2** E fòrça d'aquelei que dòrmon dins la poussa de la tèrra se revelharàn, leis uns per la vida eternala, e leis autrei per l'escòrna, per èstre un objècte de vergonha eternala. **3** E lei savis brillharàn come l'esplendor dau firmament, e aquelei qu'ensenhan la justícia a la multitud, come leis estèlas, per sempre.

36 « E lou rèi fara segound sa voulounta, e s'eisaltara e s'aussara contro tout diéu, e parlara blasfèmi contro lou Diéu de diéu ; e prousperara fin que l'indignacioun siegue coumplido ; car ço que s'a decidi sara fa. **37** E n'aura pas d'esgard au Diéu de si paire, e n'aura pas d'esgard au desir de li femo, ni à cap diéu ; car s'agrandira en dessus de touto causo. **38** À sa plaço adourara lou diéu di fourtaresso. E emé d'or, e d'argènt, e de pèiro precioso e d'autro causo de valour, ounourara un diéu que counaissiguèron pas si paire. **39** Agira dins li fourtaresso mai forto em'un diéu estrangié ; e baiara la glòri en quau que recounaissiran, li fara doumina sus la moulounado e li deversira la terro en recoupenso. **40** « Au tèms de la fin, lou rèi dóu Sud acipara contro éu. E lou rèi dóu Nord sourtira contro éu coume uno tempèsto emé de càrri e de cavalié, e emé de noumbrous navire ; intrara dins li país e li desboundara coume uno inoundacioun. **41** Tambèn intrara dins la Terro Glourioso e forço país cabussaran ; mai aquéstis escaparan de sa man : Edom, Mouab, e la partido principalo di fiho d'Ammoun. **42** E mandara sa man contro li país, e la terro d'Egito n'escapara pas. **43** E aura souto soun poudé li tresor d'or e d'argènt, e tóuti li causo de valour d'Egito ; e li Libian e lis Etioupien anaran em' éu. **44** Mai de nouvello de l'Óuriènt e dóu Nord ié troublaran, e sourtira emé uno grand coulèro à estermia e destruire forço gènt. **45** Plantara si tendo reialo entre la mar e la santo e glourioso mountagno, e arribara à sa fin, e i'aura degun pèr l'ajuda.

Chapitre 12

1 « En aquéu tèms s'auçara Miquèu, lou grand prince, lou defensou dis fiho de toun pople ; e acò sara uno epoco de destresso coume noun n'i a jamai agu dempièi que li nacioun essistisson fin aquesto epoco. En aquéu tèms, aquéli de toun pople qu'auran lou noum escri dins lou libre saran sauva. **2** E forço d'aquelei que dormon dins la pouso de la terro se reveiaran, lis un pèr la vido eternalo, e lis àutri pèr l'escorno, pèr èstre un ojèt de vergougno eternalo. **3** E li savi briharan coume l'esplendour dóu fiermamen, e aquéli qu'ensegnon la justico à la moulounado, coume lis estelo, pèr sèmpe.

4 Mai tu, Danièl, esconde aquestei paraulas e sagela lo libre fins lo temps de la fin. N'i aurà fòrça qu'examinaràn lo libre e la conoissença aumentará. »

5 E ieu, Danièl, regardave, e vaicí dos autrei personatges se tenián, l'un en aquest bòrd dau flume, e l'autre en aqueu bòrd dau flume. **6** E un d'elei demandèt a l'òme vestit de lin qu'èra au dessus de leis aigas dau flume : « Quora serà lo compliment d'aquestei maravilhas ? » **7** E ieu ausigère l'òme vestit de lin qu'èra au dessus de leis aigas dau flume ; e levèt sa man drecha e sa man senèstra vers lo cèu, e jurèt per aqueu que viu eternalament que çò serà per un temps, de temps e la mitat d'un temps ; e quand s'acabarà d'espeçar la fòrça dau pòble sant, toteis aquestei causas seràn complidas.

8 Maugrat qu'aviáu ausit, comprenquère ren e diguère : « Sénher, qué passarà amb aquestei causas ? »

9 E me diguèt : « Vai, Danièl, perque aquestei paraulas son barradas e segeladas fins lo temps de la fin. **10** N'i aurà fòrça que seràn purificats e blanquits e rafinats, e lei marrits agiràn marridament, e ges dei marrits lo comprendrà, mai lei savis comprendràn.

11 Dempuei lo temps quand cessarà lo sacrifici regular, e serà installada l'abominacion que causa desolacion i aurà mila dos cents nonanta jorns.

12 Uròs aqueu qu'esperarà e arribarà fins a lei mila tres cents trenta cinc jorns.

13 E tu, contúnia fins a la fin perque te pausaràs mai te levaràs per reçaupre ton lòt a la fin deis jorns.

4 Mai tu, Danié, escoude aquesti paraulo e sagelo lou libre jusqu'au tèms de la fin. N'i'aura fòrço qu'essaminaran lou libre e la coneissenço aumentara. »

5 E iéu, Danié, regardave, e vaici dous àutri personage se tenièn, l'un en aqueste bord dóu flume, e l'autre en aqueu bord dóu flume. **6** E un d'éli demandè à l'ome vesti de lin qu'èro au dessus de lis aigo dóu flume : « Quoro sara lou coumplimen d'aquesti meravinho ? » **7** E iéu ausigère l'ome vesti de lin qu'èro au dessus de lis aigo dóu flume ; e levè sa man drecho e sa man senèstro vers lou cèu, e jurè pèr aqueu que viu eternalamen que çò sara pèr un tèms, de tèms e la mitat d'un tèms ; e quand s'acabara d'espeça la fòrço dóu pople sant, tóutis aquesti causo saran coumplido.

8 Mau-grat qu'aviéu ausi, coumprenquère rèn e diguère : « Segne, qué passara em'aquesti causo ? »

9 E me diguè : « Vai, Danié, pèr que aquesti paraulo soun barrado e segelado jusqu'au tèms de la fin. **10** N'i'aura fòrço que saran purifica e blanqui e rafina, e li marrit agiràn marridamen, e ges di marrit lou coumprendra, mai li savi coumprendran.

11 Dempieù lou tèms quand cessara lou sacrifici regular, e sara istalado l'abouminacioun que causo desoulacioun i'aura milo dous cent nounanto jour.

12 Urous aqueu qu'esperara e arribara jusquo à li milo tres cent trenta cinc jour.

13 E tu, contúnio jusquo à la fin pèr que te pausaras mai te levaras pèr reçaupre toun lot à la fin dis jour.

© CIEL d'Oc – Janvié 2023